ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 68ον **ΑΠΡΙΛΙΟΣ, 1932.** **Ἀριθ. 4.**

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Γαληνιαία, παρήγορος, ἔνδοξος, ἡ πρωΐα τῆς Ἀναστάσεως ἀνατέλλει ἐπὶ τὴν κατήφειαν τῆς Γεθσημανῆ καὶ τὸ σκότος τοῦ Γολγοθᾶ.

Ὁ τάφος τοῦ Σωτῆρος εἶναι κενός, ὁ δὲ λόγος τοῦ λευχείμονος ἀγγέλου πρὸς τὰς μυροφόρους εἶναι ἄγγελμα χαρᾶς καὶ ἐλπίδος!... «Μὴ φοβεῖσθε... οὐκ ἔστιν ὧδε..., ἠγέρθη... δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος, καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ἡμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε».

Χαρᾶς καὶ ἐλπίδος σύνθημα τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα σήμερον. Ἐλπίδος μέν, ναί, μᾶλλον ***βεβαιότητος,*** ὅτι καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐξησφαλίσθη ἀθανασία πέραν τοῦ τάφου — χαρᾶς δέ, ὅτι διὰ τοῦ Χριστοῦ γίνεται προσιτὴ ἡ ἀθανασία εἰς τὸ θνητὸν καὶ ἁμαρτωλὸν πλάσμα.

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος εἶναι θυρὶς διανοιγομένη ἐντὸς τῆς σκοτεινῆς εἱρκτῆς, ἐν ᾗ οἱ ἀπέλπιδες δεσμῶται τῆς παρούσης ζωῆς τήκονται· εἶναι ἡ θύρα, ἥτις μέλλει νὰ ἀνοιχθῇ εὐρεῖα εἰς αὐτούς, ἵνα δι᾽ αὐτῆς ἐξέλθωσιν εἰς τὸ φῶς καὶ τὸ θάλπος τοῦ ἡλίου.

Ἀλλ᾽ ἔχει ἆρά γε πραγματικότητα ἡ φαεινὴ εἰκών; Ἢ μήπως εἶναι ὀπτασία ἀπατηλή; Ἡ ἐλπὶς τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ ἔχῃ στερεὰν βάσιν, ὥστε ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου νὰ μὴ δειλιᾷ πρὸ τοῦ ἀγνώστου, ἀλλὰ νὰ δύναται νὰ κράζῃ μετὰ πεποιθήσεως: «Ποῦ, θάνατε, τὸ κέντρον σου; Ποῦ, ᾅδη, τὸ νεῖκός σου!».

Ὁ κενὸς τάφος τοῦ Σωτῆρος δὲν εἶναι πλάσμα τῆς φαντασίας—εἶναι γεγονὸς ἱστορικόν, ἀξιοπίστως ἐπιβεβαιούμενον ὑπὸ φίλων τε καὶ ἐχθρῶν, ἡ δὲ σημασία αὐτοῦ εἶναι τὸ πολυτιμώτατον δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα — δῶρον προσφερόμενον ὑπὸ ὅρους εἰς πάντα θνητόν.

«Ἐγώ εἰμι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή· ***ὁ πιστεύων εἰς Ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται,*** καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα», λέγει ὁ Σωτήρ. Καὶ πάλιν: «Ἀμήν, ἀμήν, λέγω ὑμῖν, ὅτι ***ὁ τὸν λόγον Μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί Με,*** ἔχει ζωὴν αἰώνιον», ἐπιβεβαιῶν οὕτω τὴν ὑπὸ τὴν διπλῆν αὐτῆς ἔννοιαν ὑπόσχεσιν τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ.

Ὁποίαν σημασίαν ἔχει ἑπομένως δι᾽ ἡμᾶς ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος! Δὲν εἶναι ἁπλῶς τὸ θαυμαστότερον γεγονὸς τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ τὸ σπουδαιότατον, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ συμμετέχομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ δικαιούμεθα νὰ οἰκειοποιηθῶμεν αὐτὸ πρὸς αἰωνίαν ἡμῶν εὐδαιμονίαν. Ἀλλ᾽ ἵνα γίνωμεν μέτοχοι τῆς Ἀναστάσεως τοῦ

Χριστοῦ, ἀνάγκη νὰ ἤμεθα ὀπαδοὶ Αὐτοῦ πιστοὶ ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ — ἀνάγκη νὰ ζῶμεν ἐν στενῇ πρὸς Αὐτὸν ἐπικοινωνίᾳ δι' ἀγάπης, πίστεως καὶ τελείας ἀφοσιώσεως εἰς τὸ θέλημα Αὐτοῦ — ἀνάγκη ὑπὲρ Αὐτοῦ τὰ πάντα νὰ ἤμεθα πρόθυμοι νὰ θυσιάζωμεν — ἀνάγκη νὰ συναποθάνωμεν μετ' Αὐτοῦ, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀναστηθῶμεν μετ' Αὐτοῦ καὶ μετ' Αὐτοῦ νὰ ζήσωμεν αἰωνίως.

Ἑπομένως ἡ ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος, οὖσα ἀφορμὴ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, εἶναι καὶ εὐκαιρία σοβαρᾶς αὐτεξετάσεως ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν, ἵνα μετὰ πληροφορίας τελείας καὶ ἐν συνειδήσει καθαρᾷ μετάσχωσι τῆς χαρμοσύμου ταύτης ἑορτῆς.

ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Αὐτὸς ἐτραυματίσθη διὰ τὰς παραβάσεις ἡμῶν, ἐταλαιπωρήθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν... καὶ διὰ τῶν πληγῶν αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν».
Ἡσα. νγ'. 5.

Ἐξ ὅλων τῶν ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ προφητικῶν συγγραμμάτων, τὸ βιβλίον τοῦ Ἡσαΐου μᾶς δίδει τὰς σαφεστέρας προρρήσεις περὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐξ ὁλοκλήρου τοῦ βιβλίου τούτου τὸ 53ον κεφάλαιον περιγράφει πιστώτερον καὶ παραστατικώτερον τὸ σωτήριον πάθος καὶ τὸ ἔργον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου. Ὅτι εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὁμιλεῖ ὁ προφήτης ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς Κ. Διαθήκης. (Ματθ. η'. 17): «Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν». (Α'. Πέτρ. β'. 24): «Ὅστις τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐβάστασεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου... μὲ τοῦ ὁποίου τὴν πληγὴν ἰατρεύθητε». Καὶ ἀλλαχοῦ εὑρίσκομεν τὰς λέξεις τοῦ Ἡσαΐου ἐφαρμοζομένας εἰς τὸν Χριστόν: «Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἐφέρθη· καὶ ὡς ἀμνὸς ἔμπροσθεν τοῦ κείροντος αὐτὸ ἄφωνον, οὕτω δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ· ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἀφῃρέθη ἡ κρίσις αὐτοῦ», κτλ. (Πράξ. η'. 32, 33).

Κατελθὼν εἰς τὴν γῆν καὶ φορέσας τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα, ὁ Κύριος ἡμῶν ἔδωκε τὸ ***ὑπέρτατον παράδειγμα ὑπακοῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὑπηρεσίας πρὸς τὸν ἄνθρωπον.*** «Ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλιπ. β'. 8). «Ἐμὸν φαγητὸν εἶναι τὸ νὰ πράττω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με» (Ἰωάν. δ'. 34). Ὑπηρέτησε τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς τελείως, ἀόκνως, πιστῶς μέχρι τέλους τῆς ἀποστολῆς του· εἰργάσθη ἀκαμάτως ἕως οὗ ἐτελείωσε τὸ ἔργον, ὅπερ ἀνετέθη εἰς Αὐτὸν (Ἰωάν. ιζ'. 4). Ὑπηρέτησε τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ὑπερόχου διδασκαλίας Του, διὰ τῶν φιλανθρώπων θαυμάτων Του, διὰ τῆς θείας συμπαθείας καὶ συγκαταβατικότητός Του πρὸς τοὺς πτωχούς, καὶ ἐξουθενημένους, τοὺς ἀσθενοῦντας, τοὺς πάσχοντας, τοὺς ἀποκλήρους τῆς κοινωνίας, δηλῶν ὅτι ἦλθεν ὄχι ἵνα ὑπηρετηθῇ, ἀλλ' ἵνα ὑπηρετήσῃ, ὄχι νὰ σώσῃ δικαίους ἀλλ' ἁμαρτωλούς. Ἔζησε βίον πτωχείας καὶ στερήσεων, μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Ἔζησεν ἀναμάρτητος καὶ ἁγνός, ὥστε μηδὲ οἱ ἐχθροὶ Αὐτοῦ νὰ

δυνηθῶσι νὰ Τὸν ἐλέγξωσι περὶ ἁμαρτίας. Ἔζησεν ὡς τὸ ὕψιστον καὶ τέλειον παράδειγμα ἐκ τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ, παράδειγμα τῆς ὑπακοῆς καὶ πίστεως πρὸς τὸν Θεόν, τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀμώμου ζωῆς.

Καὶ ἔζησεν οὕτω πως, διότι κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν ἵνα προσφέρῃ Ἑαυτὸν **ἱλασμὸν** ὑπὲρ ἡμῶν, ἀντικαταστάτην ἡμῶν ἀπέναντι τῆς Θείας Δικαιοσύνης. Ὅθεν ἔπρεπεν, ὅπως τὰ θύματα τῆς Παλαιᾶς Οἰκονομίας, νὰ ἦναι ἄμωμος, οὕτως ὥστε ἡ θυσία Αὐτοῦ νὰ γίνῃ εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον.

Καὶ ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Συρθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν Του ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ἀδίκως καὶ ἀναιτίως, ὑπέστη μαστιγώσεις, ῥαπίσματα, ἐμπτυσμούς, ὀνειδισμούς, ἐξευτελισμοὺς καὶ τέλος, τὸν ὀδυνηρὸν καὶ ἐπονείδιστον σταυρικὸν θάνατον ἀγογγύστως καὶ ἄνευ ἀντιστάσεως.

Ἀλλ᾽ ἔτι τρομερωτέρα τῶν σωματικῶν τούτων παθῶν ἦτο ἡ φοβερὰ ***ψυχικὴ ἀγωνία,*** ἣν διῆλθε πρὸ τοῦ θανάτου του ἐν τῷ κήπῳ τῆς Γεθσημανῆ καὶ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ, ὡς φέρων ἐφ᾽ Ἑαυτοῦ τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἐνοχὴν ὁλοκλήρου τῆς ἁμαρτωλῆς ἀνθρωπότητος ἐνώπιον τῆς Θείας Δικαιοσύνης, εἰς βαθμόν, ὥστε ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ ἀνθρώπου αὐτὸς ὁ ἄμωμος καὶ ἀναμάρτητος νὰ αἰσθάνηται ἑαυτὸν ἀπηλλοτριωμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Πρὸς στιγμὴν ὁ Θεὸς Πατὴρ ἀπέστρεψεν ἀπ᾽ Αὐτοῦ τὸ πρόσωπον εἰς ἔνδειξιν τῆς Θείας ὀργῆς ὄχι κατ᾽ Αὐτοῦ — τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου — ἀλλὰ κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἁμαρτιῶν, ἃς Αὐτὸς ἔφερεν ἐφ᾽ Ἑαυτοῦ κατ᾽ ἐκείνην τὴν ὥραν ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς ἐν τῇ Γεθσημανῇ παρεκάλεσε τὸν Πατέρα ὅπως παρέλθῃ ἀπ᾽ Αὐτοῦ, εἰ δυνατόν, τὸ φοβερὸν τοῦτο ποτήριον ὄχι τόσον τοῦ σωματικοῦ, ὅσον τοῦ ψυχικοῦ μαρτυρίου. Ἐπὶ δὲ τοῦ Σταυροῦ κρεμάμενος ἔκραξεν ἀγωνιῶν: «Θεέ μου, Θεέ μου, διατί μὲ ἐγκατέλιπες;».

Καὶ ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, ὑπέστη τὴν τιμωρίαν ἡμῶν, ἐπλήρωσε διὰ τῆς Ἑαυτοῦ ἑκουσίας καὶ προθύμου θυσίας τὴν ποινήν, ἥτις ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ ὑφ᾽ ἡμῶν τῶν ταλαιπώρων καὶ ἀπηλπισμένων ἀνθρώπων. Καὶ «διὰ τῶν πληγῶν Αὐτοῦ ἡμεῖς ἰατρεύθημεν». Ὅπως ὁ Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἵνα οἱ ὑπὸ τῶν ὄφεων δακνύμενοι σωθῶσιν ἐμβλέποντες εἰς αὐτόν, οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ὑψώθη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἵνα πᾶς ὁ ἐμβλέπων εἰς Αὐτὸν μετὰ πίστεως ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ εὕρῃ ἀνάπαυσιν, δικαίωσιν, ἴασιν καὶ σωτηρίαν.

Ὁ ἀναστηθεὶς Σωτὴρ Ἰησοῦς Χριστὸς προσκαλεῖ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πάσης φυλῆς καὶ πάσης ἐποχῆς νὰ ἔλθωσι πρὸς Αὐτόν. «Εἰς ἐμὲ ἐμβλέψατε καὶ σώθητε, πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς!» (Ἡσα. με΄. 22). «Ὦ πάντες οἱ διψῶντες, ἔλθετε εἰς τὰ ὕδατα! (Ἡσα. νε΄. 1). «Ἔλθετε πρός Με, πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς». (Ματθ. ια΄. 28).

Ἂς ἴδωμεν Αὐτὸν εἰς τὴν ἐπίγειον, ἀνθρωπίνην ζωὴν Αὐτοῦ — εἰς τὴν γέννησιν Αὐτοῦ ἐν Βηθλεέμ, τὴν ἁγίαν, ἄσπιλον, πρᾶον, φιλάνθρωπον ἀναστροφὴν Αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀπαράμιλλον Αὐτοῦ διδασκαλίαν, τὸν μαρτυρικὸν θάνατον, τὴν ἔνδοξον ἀνάστασιν καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ ἀνάληψιν Αὐτοῦ εἰς

τοὺς οὐρανούς, ὅπου ἔκτοτε ζῇ διὰ νὰ μεσιτεύῃ ὑπὲρ τῶν προσερχομένων εἰς τὸν Θεὸν δι' Αὐτοῦ (Ἑβρ. ζ'. 25).

Ἂς θεωρήσωμεν Αὐτὸν ὑπὸ τὰς ἰδιότητας Αὐτοῦ ὡς ***Προφήτου,*** ὅστις μᾶς ὁδηγεῖ εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ὡς ***Ἀρχιερέως*** ποιήσαντος αἰώνιον ἱλασμὸν καὶ μεσιτεύοντος ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς ***Βασιλέως*** κυβερνῶντος καὶ προστατεύοντος ἡμᾶς, —ὡς «ὑπὲρ πάντας ***Θεὸν*** εὐλογητὸν εἰς τοὺς αἰῶνας». (Ρωμ. θ'. 5).

Ἂς ἐμβλέψωμεν πρὸς Αὐτὸν μὲ ἄπειρον ***ταπεινοφροσύνην καὶ εὐλάβειαν,*** διότι «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων... ἑαυτὸν ἐκένωσε, λαβὼν δούλου μορφὴν καὶ εὑρεθεὶς κατὰ τὸ σχῆμα ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν» (Φιλιπ. β'. 6).

Ἂς ἐμβλέψωμεν πρὸς Αὐτὸν μὲ ἄπειρον ***εὐγνωμοσύνην καὶ ἀγάπην,*** διότι Αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἐνῷ ἡμεῖς ἤμεθα ἔτι μακράν, ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὁ δίκαιος ὑπὲρ τῶν ἀνόμων, καὶ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς παραβάσεις ἡμῶν, ὥστε διὰ τῶν πληγῶν αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν.

Ἂς ἐμβλέψωμεν πρὸς Αὐτὸν μὲ ἄπειρον ***ἐμπιστοσύνην,*** διότι δύναται καὶ θέλει νὰ μᾶς σώσῃ εἰς τὸ παντελές, καὶ τὴν θέλησίν Του ταύτην ἀποδεικνύει προσκαλῶν ἡμᾶς, ἐρχόμενος πρὸς ἡμᾶς καὶ κρούων τὰς θύρας τῶν καρδιῶν ἡμῶν ἵνα εἰσέλθῃ καὶ εὐλογήσῃ ἡμᾶς.

Ἐμβλέποντες δὲ εἰς Αὐτὸν ὡς ***Σωτῆρα*** ἡμῶν, ἂς ἐμβλέψωμεν εἰς Αὐτὸν καὶ ὡς τὸ ***παράδειγμα*** καὶ τὸν ***ὑπογραμμὸν*** τῆς ζωῆς ἡμῶν, διότι μόνος Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ τέλειος ἀνθρώπινος τύπος καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας, τὸ μόνον ἄμεμπτον καὶ ἄσπιλον πρότυπον καὶ ὑπόδειγμα τοῦ τί πρέπει νὰ ποθῇ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἦναι. Νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν τελειότητα ἐκείνην βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν μὲ τὴν ἀτελῆ ἡμῶν ἀνθρωπίνην φύσιν. Δυνάμεθα ὅμως καὶ ὀφείλομεν νὰ προσπαθῶμεν καθ' ἑκάστην νὰ βαδίζωμεν ἐπὶ τὰ ἴχνη Αὐτοῦ καὶ νὰ ἀκολουθῶμεν ἔστω καὶ μακρόθεν τὸ ἅγιον παράδειγμα Αὐτοῦ, «ἀποβλέποντες πρὸς Αὐτὸν ὡς ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν τῆς πίστεως ἡμῶν», μέχρις οὗ καταντήσωμεν οἱ πάντες «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς τὸ μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. δ'. 13). Ἀμήν!

ΛΥΠΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑ

Ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία βασίζεται κυρίως ἐπὶ δύο ἄρθρων πίστεως:

1) Ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανε διὰ νὰ σώσῃ τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον.

2) Ὅτι ἀνέστη διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ μέτοχον ζωῆς αἰωνίου.

Κατὰ τοῦτο δὲ καὶ δι' ἄλλους λόγους ὁ Χριστιανισμὸς ὑπερέχει ὅλων τῶν ἄλλων θρησκειῶν. Οὐδεμία ἄλλη δύναται νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ ἱδρυτοῦ καὶ ἀρχηγοῦ αὐτῆς· οὐδεμία ἄλλη ἔχει ἐν ἑαυτῇ τὴν δύναμιν νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν ὑπόδουλον εἰς τὴν ἁμαρτίαν ψυχὴν καὶ νὰ τὴν προσανατολίσῃ πρὸς τὸν Θεόν, νὰ τὴν καθοδηγήσῃ εἰς δρόμον νέας ζωῆς καὶ νὰ διανοίξῃ εἰς αὐτὴν τὴν εἴσοδον εἰς τὴν πέραν τοῦ τάφου αἰώνιον ζωήν. Ὡς ἐκ τούτου ὁ

Χριστιανισμὸς μέλλει νὰ ὑποκαταστήσῃ τελικῶς πάσας τὰς ἄλλας θρησκείας, νὰ ἱδρύσῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ θέλημα Αὐτοῦ ἐνταῦθα ὡς ἐν οὐρανῷ.

Ἐξ ὅλων τῶν ἀναμνηστικῶν ἑορτῶν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἡ μεγίστη ἀσυγκρίτως εἶναι ἡ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος. Ναὶ μὲν πᾶσα Κυριακὴ ἡμέρα εἶναι ἀνάμνησις τοῦ τετελεσμένου ἔργου τῆς σωτηρίας — τοῦ θριάμβου τῆς ζωῆς κατὰ τοῦ θανάτου. Ἀλλ' ἡ ἐτησία ἐπάνοδος τῆς ἐποχῆς τοῦ Πάσχα, μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀσκεῖ ἰδιάζουσαν ἐπιβολὴν ἐπὶ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν, ὡς ἀναπαριστῶσα ὄχι μόνον τὴν πασχαλινὴν ***χαράν,*** ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδημονίαν καὶ ***λύπην*** τῶν γεγονότων τῆς μαρτυρικῆς ἑβδομάδος, ἥτις προηγήθη τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ Ἀνάστασις δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ. Εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀναπαράστασις αὕτη, διότι φέρει ζωηρότερον ἐνώπιόν μας τὴν νύκτα τῆς προδοσίας, τῆς λυσσώδους συκοφαντίας, τῶν ἐμπτυσμῶν, τῶν ῥαπισμάτων, τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου καὶ τῆς διακωμῳδήσεως τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης, τὰ ὁποῖα πάντα ὑπέστη ὁ Κύριος ὡς ἀρνίον ἄκακον ὑπὲρ ἡμῶν. Εἶναι ἀναγκαία, διότι μᾶς φέρει ἐν κατανύξει πρὸ τοῦ Σταυροῦ, ὅπου καὶ μόνον δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὸ μέγεθος τῆς θυσίας, ἥτις ἐπετελέσθη ἐκεῖ, ὅπως ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι ἀξιωθῶμεν ἀφέσεως καὶ γίνωμεν μέτοχοι ζωῆς ἐπιγείου νέας, τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς, ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀναστάσεως εἰς ζωὴν ἀτελεύτητον πέραν τοῦ τάφου.

Ἡ χαρὰ λοιπὸν τῆς Ἀναστάσεως προϋποθέτει τὴν ἀγωνίαν τῶν Παθῶν. Τοὺς μαθητάς, μετὰ τὴν Σταύρωσιν, κατεῖχε λύπη καρδιοβόρος, βαρεῖα — ἡ λύπη τοῦ ἀνεπανορθώτου, τῆς διαψεύσεως τῶν ἐλπίδων, τῆς πλήρους ἀπογοητεύσεως. Ἐν ἀμηχανίᾳ πρὸ τοῦ ἀγνώστου μέλλοντος, ἀνέμενον τὸ φῶς τῆς νέας ἡμέρας ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φόβου. Μόνον αἱ γυναῖκες τῆς μικρᾶς συνοδείας τοῦ Διδασκάλου δὲν ὑπέκυψαν εἰς τὴν νάρκην τῆς ψυχοφθόρου λύπης, ἀλλ' εὗρον παρηγορίαν ἐν τῇ προετοιμασίᾳ τῶν χρειωδῶν πρὸς ἀπόδοσιν τῆς ὑστάτης πρὸς τὸν πεφιλημένον Νεκρὸν ὑπηρεσίας. Ἡτοίμασαν τὰ ἀρώματα διὰ τὴν νενομισμένην ταρίχευσιν τοῦ ἀψύχου σώματος τοῦ Διδασκάλου. Ἡ λεπτοτέρα διαίσθησις τῆς γυναικός, τὸ ἔμφυτον εἰς τὴν γυναικεῖαν φύσιν φίλτρον, ἐξεδηλώθη εἰς μίαν τελευταίαν ἔνδειξιν ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς Ἐκεῖνον, διὰ τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας τοῦ ὁποίου τακτικῶς ἐφρόντιζον κατὰ τὰς περιοδείας τῆς δημοσίας Αὐτοῦ διακονίας. Ὅπως δὲ τότε Τὸν ὑπηρέτουν μετὰ χαρᾶς καὶ προθυμίας, οὕτω καὶ τώρα μὲ τὴν συναίσθησιν τοῦ ἀπορφανισμοῦ των εὕρισκον μίαν ἀνακούφισιν τῆς θλίψεώς των εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑστάτης ταύτης πρὸς Αὐτὸν ὑπηρεσίας. «Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου», καὶ εὗρον ἀποκεκυλισμένον τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου». Ἔκπληξις τὰς καταλαμβάνει, ἐνῷ δὲ ἵστανται ἀποροῦσαι καὶ ἀβέβαιαι, «ἰδού, δύο ἄνδρες ἐστάθησαν ἔμπροσθεν αὐτῶν μὲ ἱμάτια ἀπαστράπτοντα... καὶ εἶπον πρὸς αὐτάς: Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Δὲν εἶναι ἐδῶ, ἀλλ' ἀνέστη. Ἔλθετε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος».

Ἡ ἐλπὶς ἀναζῇ εἰς τὰς καρδίας των· ἡ πίστις των ἀναζωογονεῖται διὰ τῆς ἐνθυμήσεως τῶν λόγων τοῦ Κυρίου των· εἰσέρχονται καὶ πείθονται ἐξ αὐτοψίας ὅτι τὸ μνημεῖον εἶναι κενόν, καὶ ἀμέσως σπεύδουν, συμφώνως πρὸς τὴν παραγγελίαν τῶν ἀγγέλων, νὰ ἀναγγείλουν πρὸς τοὺς μαθητὰς τὴν χαροποιὰν εἴδησιν, ὅτι ὁ Κύριός των ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν.

Μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἀνέτειλεν ἡ χαρὰ εἰς τὰς ψυχάς των, ἡ δὲ λύπη ἐξηφανίσθη ὅπως τὰ διαλυθέντα σκότη τῆς προηγηθείσης νυκτός. Ὅταν δὲ τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας αὐτὸς ὁ Κύριος σωματικῶς ἐνεφανίσθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαθητῶν, πᾶν ἴχνος ἀμφιβολίας ἀπέπτη, τὴν δὲ βεβαιότητα ταύτην ἐνίσχυσαν ἐπιπροσθέτως αἱ πολλαὶ ἐμφανίσεις καὶ συνομιλίαι τοῦ Κυρίου, αἱ ἐπακολουθήσασαι κατὰ τὸ 40-ήμερον διάστημα μέχρι τῆς ἀναλήψεως Αὐτοῦ εἰς τοὺς οὐρανούς, μεταβαλοῦσαι τοὺς ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀμηχανίας διατελέσαντας μαθητὰς εἰς διαπρυσίους κήρυκας τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, τὸν ὁποῖον εἶδον καὶ ἐψηλάφησαν καὶ συνανεστράφησαν καὶ παρὰ τοῦ στόματος τοῦ ὁποίου παρέλαβον τὰς ὑστάτας αὐτῶν ὑποθήκας καὶ ὁδηγίας.

Εἴδομεν τὸν Κύριον! Τὸ γεγονὸς τοῦτο οὐδεμία ἐπίσημος ἀμφισβήτησις, οὐδεμία σοφιστικὴ ἄρνησις ἠδύνατο νὰ καταρρίψῃ ἐν τῇ συνειδήσει καὶ ἐν τῷ κηρύγματι τῶν μαθητῶν, ὅταν λαβόντες καὶ τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὑπεστήριξαν τὴν Ἀνάστασιν ἐνώπιον ἡγεμόνων καὶ ἀρχῶν καὶ ὄχλων μαινομένων καὶ πρὸ αὐτῶν τῶν βασανιστηρίων καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου.

Ἀνέστη ὁ Κύριος! Ἰδοὺ τὸ ἐπινίκειον σάλπισμα τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, τὸ κατακόρυφον δόγμα τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, τὸ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς Σταυρώσεως καὶ τοῦ Ἐνταφιασμοῦ, τὸ κήρυγμα τῆς ἐλπίδος καὶ χαρᾶς εἰς τοὺς αἰχμαλώτους τῆς ἁμαρτίας. «Διότι Ἐγὼ ζῶ καὶ σεῖς θέλετε ζῇ». Αὐτὸς ἦτο ὁ ἐπίλογος, ἡ ὑπόσχεσις, ἡ σφραγισθεῖσα διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Σωτῆρος.

Ἀλλὰ μήπως διακηρύττων τοῦτο ὁ Χριστὸς διετέλει ὑπὸ αὐταπάτην; Τοιαύτην ὑπόθεσιν ἀναιροῦν αἱ προσπάθειαι τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας ἀπ᾿ ἀρχῆς μέχρι σήμερον — αἱ ὑποβολαὶ καὶ τὰ σκώμματα τῶν συγχρόνων Του Ἰουδαίων τε καὶ ἐθνικῶν, καθὼς καὶ ἡ δῆθεν σοφία τῶν κριτικῶν τῶν νεωτέρων χρόνων. Μήπως δι᾿ ἀπάτης ἐζήτησε νὰ ἑδραιώσῃ τὴν θρησκείαν Του ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ πρωτίστως νὰ στηρίξῃ τὴν κλονιζομένην πεποίθησιν τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ; Ἀπόδειξις τοῦ ἐναντίου ἔστωσαν αἱ προσπάθειαι τῶν ἐχθρῶν Του, καθ᾿ ὅλους τοὺς αἰῶνας, ὅπως ἐξονυχίζοντες τὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς διδαχῆς Αὐτοῦ ἀνεύρουν τίποτε τὸ ἐπιλήψιμον εἰς τὸν διαυγῆ καὶ ἄσπιλον Ἐκεῖνον χαρακτῆρα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀποκλείεται πᾶσα σκιὰ ὑπονοίας δόλου. Συνοψίζεται δὲ ἡ παγκόσμιος περὶ Αὐτοῦ ἐτυμηγορία εἰς τοὺς λόγους τοῦ Πιλάτου: «Οὐδὲν ἔγκλημα εὑρίσκω ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ».

Ἡ περὶ μελλούσης ζωῆς σκέψις, ἥτις κατὰ βάθος ἀπασχολεῖ κάθε ὁπωσδήποτε διανοούμενον ἄνθρωπον, ἔχει τὰς ρίζας αὐτῆς καὶ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην συναίσθησιν ἀναγκῶν καὶ πόθων ὑπερκοσμίων, τοὺς ὁποίους ἡ ζωὴ τοῦ σώματος καὶ αἱ κοσμικαὶ ἀπολαύσεις δὲν δύνανται νὰ ἱκανοποιήσωσι. Δὲν προέρχονται δὲ οἱ πόθοι καὶ ἡ συναίσθησις αὕτη ἐξ ὑλικῆς τινος πηγῆς, οὔτε ἠδυνήθη ποτε ἡ ὕλη νὰ τὰ ἱκανοποιήσῃ. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἦναι ἀνάγκη, τῆς ὁποίας ἡ πλήρωσις

θὰ ἦναι δυνατή. Ὅπως τὸ κλαυθμήρισμα τοῦ βρέφους ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα τῆς ἀναμενούσης αὐτὸ τροφῆς. Αὐτὴ ἡ ὕπαρξις τῶν ἀορίστων πόθων καὶ ἰδεωδῶν εἶναι ἐχέγγυον ὅτι πράγματι θὰ δυνηθοῦν νὰ ἱκανοποιηθοῦν, πρέπει δὲ ὡς Χριστιανοὶ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι θὰ ἐκπληρωθοῦν πέραν τοῦ τάφου ἐν τῇ ἐνδόξῳ παρουσίᾳ τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος καὶ Βασιλέως ἡμῶν ἐὰν ἀπὸ τῆς ζωῆς ταύτης, ἐναποτεθῇ εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν τὸ σπέρμα τῆς αἰωνίου ζωῆς, τὴν ὁποίαν δίδει ὁ Κύριος εἰς τοὺς πιστεύοντας εἰς Αὐτόν.

Ἐπὶ πλέον, ἡ ἀλήθεια τῆς Ἀναστάσεως συνᾴδει καὶ πρὸς τὴν ***γενικὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς***, ἥτις βεβαιοῦται ἐν τῇ Φύσει. Τελεία ἐξόντωσις καὶ ἀνυπαρξία δὲν παρατηρεῖται εἰς τὸ Σύμπαν. Τοῦτο εἶναι σύμπαν ἐνεργείας, ἄρα ***ζωῆς*** καὶ οὐχὶ θανάτου. Ζωῆς δὲ ἐκτυλισσομένης βαθμηδὸν καὶ φερομένης ἀείποτε πρὸς τὰ ἄνω. Ὁ παρατηρούμενος εἰς τὴν φύσιν θάνατος δὲν εἶναι τέλος, ἀλλ᾽ ἀρχὴ νέας ἐμφανίσεως τῆς ζωῆς. Τοῦτ᾽ αὐτὸ ἀναγκαζόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν καὶ διὰ τὸν πνευματικὸν κόσμον, διότι ἀμφοτέρους τοὺς κόσμους διέπουν οἱ αὐτοὶ νόμοι τοῦ Δημιουργοῦ τῶν πάντων, ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων.

Τίθεται τώρα τὸ ζήτημα: ***Ποίαν σημασίαν ἔχει δι᾽ ἡμᾶς ἀτομικῶς ἡ ἀνάμνησις τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος;*** Κατὰ πόσον ἐπιδρᾷ τὸ γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως ἐπὶ τῆς ἰδίας ἡμῶν ζωῆς;

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος δὲν εἶναι ἁπλῶς ἱστορικὸν συμβάν, ἂν καὶ εἶναι ἓν ἐκ τῶν μᾶλλον βεβαιωμένων συμβάντων τῆς ἱστορίας. Ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ἔχει δι᾽ ἡμᾶς πραγματικὴν σημασίαν, εἰμὴ ἐφ᾽ ὅσον ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ τῆς ἀτομικῆς πείρας. Εἶναι μὲ ἄλλους λόγους ***ζωή***, ὄχι ἁπλῆ διανοητικὴ πληροφορία. Καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος γίνεται διὰ τὸν ἄνθρωπον πραγματικότης, ὅταν δεχθῇ τὴν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ζωῇ του, καὶ διὰ ταύτης ἀνέλθῃ ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν νέαν ζωήν, τὴν τοῦ Χριστοῦ.

Ὅσοι ποθοῦν νὰ βαδίσουν ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Σωτῆρος, ἀποκτοῦν τὴν βεβαιότητα τῆς παρουσίας Αὐτοῦ εἰς τὴν ψυχήν των. Αὕτη ἐμπνέει τὰς ἀποφάσεις των καὶ κατευθύνει τὰς πράξεις των. Οἱ βαδίζοντες εἰς τὴν ὁδὸν τῆς νέας ζωῆς ἀνακαλύπτουν εἰς αὐτὴν νέας ἀξίας καὶ ἀγνώστους θησαυροὺς πνευματικῆς πείρας, ἥτις μεταβάλλει τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, ἑρμηνεύει κατὰ νέον ὅλως τρόπον τὰ συμβάντα τοῦ βίου, ἐξυψώνει τὸ καθῆκον καὶ ἐξαίρει τὸ προνόμιον τῆς ὑπηρεσίας ὑπὲρ τῶν ἄλλων καὶ τὴν γλυκύτητα τῆς αὐτοθυσίας. Διότι ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν νέαν ἐξ ἀναστάσεως ζωὴν ἀνάγκη νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ Τάφου. Πρέπει νὰ ἀφομοιωθῇ τὸ Ἐγὼ πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος, νὰ μὴ ἦναι τοῦ λοιποῦ ὕπαρξις κεχωρισμένη, ἀλλὰ μετέχουσα τῆς θείας ζωῆς ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ. Τότε καὶ μόνον δύναται νὰ ἀποβλέψῃ μετὰ βεβαιότητος εἰς τὴν μέλλουσαν ἀνάστασιν, ἥτις θέλει εἰσαγάγει αὐτὸν εἰς τὴν ἀτελεύτητον εὐδαιμονίαν τοῦ Οὐρανοῦ. Τότε καὶ μόνον δύναται νὰ εἴπῃ μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Ἐμοὶ τὸ ζῆν Χριστός, τὸ δὲ ἀποθανεῖν κέρδος».

Ὅταν δὲ ὁλόκληρον τὸ σῶμα τῶν πιστῶν ἐμφανίσῃ τὴν τοιαύτην πεῖραν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ἐκδηλοῦντες τὴν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ, εἰς τὸ νὰ συσφίγξῃ τοὺς δεσμοὺς τῆς ἀγάπης καὶ ὑπὲρ ἀλλήλων ὑπηρεσίας, καὶ τῆς συμμε-

τοχῆς εἰς τὰ παθήματα ἀλλήλων, τότε ἀληθῶς νέα ἐποχὴ θὰ ἀνατείλῃ ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ νέα ἐλπὶς ἐπὶ τὸν πάσχοντα κόσμον, ἡ δὲ ἔνδοξος σημασία τῆς Ἀναστάσεως θέλει γίνει καταφανὴς εἰς πάντας.

ΜΝΗΣΘΗΤΙ ΜΟΥ, ΚΥΡΙΕ

«Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου» *(Λουκ. κγ'. 43).*

Ἡ προσευχὴ αὕτη τοῦ λῃστοῦ, τοῦ συσταυρωθέντος μετὰ τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος, εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ πλέον κατανυκτικὰ ἐπεισόδια τῆς φοβερᾶς ἐκείνης τραγῳδίας τοῦ Γολγοθᾶ, τὰ δ' ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου μαθήματα εἶναι τόσον διδακτικά, ὥστε πάντοτε μὲν νὰ ἦναι χρήσιμος ἡ μελέτη τοῦ συμβάντος τούτου, ἰδίως δὲ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Πόσον βραχεῖα καὶ ὅμως πόσον περιεκτικὴ εἶναι ἡ προσευχὴ αὐτή! Δὲν ἦτο προσευχὴ εἰλημμένη ἔκ τινος εὐχολογίου, ἀλλὰ προσευχὴ ἐκ τοῦ προχείρου, προσευχὴ ἐκ τῆς καρδίας, ἐκφράζουσα τὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἐπλήρουν τὴν καρδίαν τοῦ λῃστοῦ κατὰ τὴν ὑστάτην ἐκείνην στιγμήν.

Ἦτο προσευχὴ συντομωτάτη, καὶ ὅμως δὲν τὴν ἐπανέλαβεν οὐδὲ κἂν δὶς ἢ τεσσαρακοντάκις, ὅπως τινὲς πράττουν, νομίζοντες ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ των θέλουν εἰσακουσθῆ. Ἦτο προσευχὴ ἁπλῆ, ἁπλουστάτη, προφερθεῖσα μὲ τελείαν ἐμπιστοσύνην εἰς Ἐκεῖνον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπετείνετο. Εἶναι δὲ ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἡ προσευχὴ αὕτη ἀπηυθύνθη ***ἀπ' εὐθείας*** πρὸς αὐτὸν τὸν Χριστόν. Ἦτο παρὼν ἐκεῖ ὁ Ἰωάννης, ὁ ἀγαπητὸς μαθητής, καὶ Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ὁ λῃστὴς ἤκουσε τὸν Ἰησοῦν νὰ συνιστᾷ τὴν μητέρα Του εἰς τὸν μαθητήν Του· ἀλλ' ὅμως ὁ λῃστὴς δὲν ἀπέτεινε τὴν δέησιν ταύτην οὔτε εἰς τὴν μητέρα τοῦ Χριστοῦ, οὔτε εἰς τὸν Ἰωάννην, ἵνα μεσιτεύσουν πρὸς τὸν Χριστὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπετάνθη ***κατ' εὐθεῖαν*** πρὸς αὐτὸν τὸν Χριστόν, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἦτο, ὅτι ἔλαβε παρ' Αὐτοῦ ἄμεσον βεβαίωσιν ὅτι ἡ αἴτησίς του εἶχεν εἰσακουσθῆ.

Ὠνόμασε τὸν Χριστὸν Κύριον καὶ ἀναμφιβόλως ἐπίστευσεν εἰς Αὐτὸν ὡς τοιοῦτον, εἰς τὴν ὑψίστην ἔννοιαν τῆς λέξεως—Κύριον ζώντων καὶ νεκρῶν, ἔχοντα τὰς κλεῖδας τοῦ ᾅδου καὶ τοῦ θανάτου — Δημιουργὸν καὶ Κύριον τοῦ Σύμπαντος καὶ δυνάμενον νὰ τὸν σώσῃ.

Τί μᾶς διδάσκει τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο τοῦ μετανοήσαντος λῃστοῦ;

1) Ὅτι ἡ δικαίωσις καὶ ἡ σωτηρία τοῦ ἁμαρτωλοῦ δὲν εἶναι ἐξ ἔργων, ἀλλὰ ***κατὰ χάριν*** διὰ τῆς πίστεως — ὅτι εἶναι Θεοῦ δῶρον (Ἐφεσ. β'. 8). Τίνα ἔργα εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ ὁ λῃστὴς εἰμὴ κακουργήματα; Καὶ ὅμως ἤρκεσεν ἡ μετάνοια καὶ ἡ πίστις του, διὰ νὰ λάβῃ τὴν σωτηρίαν.

2) Ὅτι οὐδείς, οὐδ' αὐτὸς ὁ μέγιστος τῶν κακούργων, πρέπει ν' ἀπελπίζηται περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς του καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου, ἀρκεῖ μόνον νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰλικρινῶς καὶ ἐγκαρδίως εἰς τὸν ὑπὲρ αὐ-

τοῦ σταυρωθέντα Ἰησοῦν. Εἶναι ὅμως πολὺ ἐπικίνδυνον ν᾽ ἀναβάλλῃ τις διὰ τοῦτο τὴν μετάνοιάν του μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης, διότι οὐδεὶς γνωρίζει πότε ὁ θάνατος ἔρχεται—σπάνια δὲ εἶναι τὰ παραδείγματα, ὅπου ὁ θνήσκων τὸ γνωρίζει καὶ ἔχει τὰς αἰσθήσεις του ἀκεραίας.

3) Ὅτι εὐθὺς μετὰ θάνατον ἑκάστη ψυχὴ μεταβαίνει εἰς τὸν προωρισμένον δι᾽ αὐτὴν τόπον — οἱ μὲν δίκαιοι εἰς τὸν Παράδεισον, οἱ δὲ πονηροὶ εἰς τὴν κόλασιν. «***Σήμερον*** μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ», εἶπεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν ληστήν. Ἑπομένως τὸ περὶ καθαρτηρίου πυρὸς δόγμα καὶ ἡ περὶ μεσαίας καταστάσεως δοξασία δὲν ἔχουν ὑπόστασιν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ.

Ἀνυπόστατος εἶναι προσέτι καὶ ἡ δοξασία, ὅτι οἱ ἐπιζῶντες δύνανται νὰ βοηθήσουν τοὺς ἀποθανόντας συγγενεῖς των· διότι εἶναι γεγραμμένον: «Ἅπαξ ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις» (Ἑβρ. θ΄. 27).

Ἡ ἰδέα αὕτη τῆς μετὰ θάνατον βοηθείας εἶναι ἀρχαιοτάτη, ἐδανείσθησαν δὲ αὐτὴν οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς προγόνους των. Ὁ Ὅμηρος εἰς τὴν Ἰλιάδα (Ραψῳδ. ψ΄. 71—74) παριστᾷ τὴν ψυχὴν τοῦ Πατρόκλου ζητοῦσαν παρὰ τῶν ζώντων βοήθειαν.

4) Ἡ ἑτέρα δοξασία ὅτι ὁ Χριστὸς μετὰ τὸν θάνατόν του κατέβη εἰς τὸν Ἅδην καὶ ἐκεῖ ἐκήρυξεν εἰς τὰ πνεύματα τὰ ἐν τῇ φυλακῇ, τὰς ψυχὰς δηλονότι τῶν πρὸ τοῦ Κατακλυσμοῦ ζησάντων καὶ δι᾽ αὐτοῦ καταποντισθέντων ἀνθρώπων, εἶναι ἀνυπόστατος (Α΄. Πέτρ. γ΄, 19). Πράγματι τὸ σῶμά του ἐτέθη εἰς τὴν γῆν, ἀλλ᾽ ἡ ψυχή του ἀνέβη αὐθωρεὶ εἰς τὸν οὐρανόν, διότι ῥητῶς ἐβεβαίωσε τὸν ληστήν: ***«Σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ Παραδείσῳ».***

5) Ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀνάγκην τοῦ Χριστοῦ καὶ δι᾽ Αὐτοῦ καὶ μόνου δύνανται νὰ σωθοῦν.

Καὶ τώρα, ἀδελφοί, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἐρωτήσω, πῶς ἔχει μὲ σᾶς τὸ ζήτημα τοῦτο; Βεβαίως δὲν εἶσθε εἰς τὴν θέσιν καὶ κατάστασιν τοῦ ληστοῦ ἐνώπιον τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας· ἀλλ᾽ ἂν μένητε εἰσέτι εἰς τὰς ἁμαρτίας σας, ἡ θέσις σας εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ἐκείνου ἐνώπιον τῆς Θείας δικαιοσύνης, καὶ κινδυνεύετε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἀποκοπῆτε ἀπὸ τῶν ζώντων καὶ νὰ μεταφερθῆτε εἰς αἰώνιον κακοδαιμονίαν. Ποία εἶναι ἡ κατάστασις τῆς καρδίας σας; Συναισθάνεσθε σεῖς λύπην ἢ μετάνοιαν διὰ τὴν ἁμαρτίαν, ὅπως ὁ ληστής; Ἐὰν οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ποῖα μέσα μετεχειρίσθητε, ὅπως ἐξασφαλίσητε τὴν εὔνοιαν καὶ προστασίαν τοῦ Θεοῦ; Ἐκράξατε πρὸς Αὐτὸν ἐν μετανοίᾳ καὶ πίστει, ὅπως ὁ ληστής; Καὶ ποίαν ἀπάντησιν ἐλάβετε ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἐν τῇ πείρᾳ σας: Ποίαν δὲ ἀπόδειξιν ἔχετε, ὅτι μετέβητε ἀπὸ τὸν θάνατον τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ζωὴν τῆς δικαιοσύνης καὶ ὅτι ἀποθνήσκοντες θέλετε εὑρεθῇ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ Παραδείσῳ;

Ἐξετάσατε, παρακαλῶ, ἀκριβῶς καὶ εἰλικρινῶς τὴν διδακτικὴν ἱστορίαν τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ληστοῦ, πῶς βῆμα πρὸς βῆμα ἔδειξε τὴν γνήσιαν αὐτοῦ μετάνοιαν, 1) ἐνδιαφερθεὶς ὑπὲρ τοῦ συσταυρωθέντος αὐτοῦ Ἰησοῦ· 2) ὁμολογήσας παρρησίᾳ τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας καὶ τὴν ἀθῳότητα τοῦ Χριστοῦ· 3) ἔκφρασις τὴν πίστιν του εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ ὅπως τὸν σώσῃ, καὶ δεηθεὶς Αὐτοῦ ἐν ταπεινοφροσύνῃ ἁπλῇ νὰ τὸν ἐνθυμηθῇ.

Συγκρίνατε τὰς ἀποδείξεις ταύτας τῆς γνησίας ἐπιστροφῆς πρὸς ἐκείνας, τὰς ὁποίας σεῖς δύνασθε νὰ δείξητε, καὶ θὰ ἴδητε, ἂν πραγματικῶς ἐπεστράφητε εἰς τὸν Σωτῆρα τῶν ψυχῶν σας. Ὁ δὲ Θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ Πατὴρ πάσης παρακλήσεως εἴθε νὰ ὁδηγήσῃ καὶ νὰ διαφυλάξῃ πάντας ἡμᾶς εἰς τὴν βεβαίωσιν καὶ τὴν ἔνδοξον ἐλπίδα τῆς διὰ μόνου τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας. Ἀμήν.

(Ἐκ τῶν τοῦ Μιχαὴλ Καλοποθάκη)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Β΄.

Θρῆνος πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες φθάνουν εἰς τὴν τελειότητα, εἰς τὴν ἕνωσιν τῆς ἀγάπης καὶ εἰς τὴν θείαν μεταμόρφωσιν.

Ὦ σὺ Θεία Μεγαλειότης, ἐνώπιον τῆς Ὁποίας οἱ οὐρανοὶ σείονται καὶ τρέμουν! Ὦ σὺ Θεία Ἀγαθότης, ἀπειροτέλειος, ἐν τῇ ἀγάπῃ τῆς Ὁποίας τὰ Σεραφεὶμ διαφλέγονται. Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην, Κύριε, νὰ θρηνήσω τὴν τύφλωσιν καὶ ἀχαριστίαν ἡμῶν. Οἱ πάντες πταίομεν, ἐκζητοῦντες τὸν μωρὸν τοῦτον κόσμον καὶ ἐγκαταλείποντες Σέ, τὸν Ἅγιον Θεὸν ἡμῶν. Ἀφήνομεν Σέ, τὴν πηγὴν τοῦ ζῶντος ὕδατος, διὰ νὰ κύψωμεν εἰς τὴν ἀφόρητον δυσωδίαν τοῦ κόσμου.

Ἐπὶ πόσον, ἡμεῖς δυστυχεῖς βροτοί, θέλομεν ἐπιδιώκει τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ματαιότητα; Τίς μᾶς ἔχει ἀπατήσει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὥστε νὰ ἀπομακρυνθῶμεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅστις εἶναι τὸ ὑπέρτατον ἡμῶν ἀγαθόν; Καὶ ποῖος μᾶς ὁμιλεῖ τὰς ὑψίστας ἀληθείας; Τίς μᾶς ἀγαπᾷ καθ' ὑπερβολήν; Τίς μᾶς ὑπερασπίζεται πάντοτε; Τίς δεικνύει Ἑαυτὸν εἰς ἡμᾶς ἀληθῆ φίλον ἐν πᾶσι; Διατί λοιπὸν τόσον μεγάλη τύφλωσις μᾶς κυριεύει, ὥστε οἱ πάντες νὰ ἀποξενούμεθα ἀπὸ τὴν ὑψίστην καὶ ἄπειρον ταύτην ἀγαθότητα;

Ὦ πανάγαθε Κύριε, πόσον ὀλίγαι εἶναι σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ αἱ ψυχαὶ αἱ προσπαθοῦσαι νὰ Σὲ ὑπηρετήσουν τελείως! Πόσον μικρὸς εἶναι ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων, οἵτινες προθύμως δέχονται νὰ πάθουν καὶ ὑποφέρουν, ὅπως ἀκολουθήσουν τὸν ἐσταυρωμένον Χριστόν, ὅπως ἐγκολπωθοῦν τὸν Σταυρόν, ὅπως ἀπαρνηθοῦν καὶ καταφρονήσουν ἑαυτούς! Ὤ, πόσον μεγάλη εἶναι ἡ σπάνις τῶν Χριστιανῶν οἵτινες ἀπογυμνώνουν ἑαυτοὺς παντὸς γηΐνου συμφέροντος καὶ ἐνδιαφέροντος! Πόσον ὀλίγαι αἱ ψυχαί, αἵτινες ἔχουν ἀπονεκρωθῆ μὲν ὡς πρὸς τὸν κόσμον, ζοῦν ὅμως ὡς πρὸς τὸν Θεόν, ἐντελῶς ἀφιερωμένοι εἰς τὴν Θείαν Αὐτοῦ θέλησιν καὶ εὐαρέσκειαν! Πόσον ὀλίγοι οἱ πεπροικισμένοι μὲ ἁπλότητα ὑπακοῆς, βαθεῖαν γνῶσιν ἑαυτῶν καὶ ἀληθῆ ταπείνωσιν! Πόσον ὀλίγοι ἐκεῖνοι, οἵτινες μὲ θάρρος καὶ γαλήνην παραδίδουν ἑαυτοὺς εἰς χεῖράς Σου, ὅπως μεταχειρισθῇς αὐτοὺς καθὼς Σὺ βούλεσαι! Πόσον ὀλίγοι, καλῶς ἑαυτοὺς γνωρίζοντες ὡς μηδέν, θέτουν

κατὰ μέρος τὴν ἰδίαν φρόνησιν καὶ σοφίαν, τὴν ἰδίαν θέλησιν καὶ ἐπιθυμίαν, διακαῶς ἐπιποθοῦν ἀληθῆ αὐταπάρνησιν καὶ ἀληθῆ νέκρωσιν τοῦ ἐγώ, τῆς αὐταγάπης, τῆς φιλαυτίας, ὑφ᾿ ὅλας αὐτῆς τὰς φανερὰς καὶ κρυφίας ἐκδηλώσεις! Ὦ, ὁποία σπάνις ψυχῶν, αἵτινες στέργουν ὁ Θεῖος Δημιουργὸς νὰ φέρῃ αὐτὰς εἰς τὴν θέσιν, ὅπως δέχωνται ἑκουσίως νὰ πάσχουν, ν᾿ ἀποθάνουν διὰ νὰ ζήσουν τὴν αἰώνιον ζωήν! Πόσον ὀλίγοι οἱ προθύμως δεχόμενοι νὰ λησμονήσουν ἑαυτούς, νὰ ἐκκενώσουν τὴν καρδίαν των ἀπὸ τὰς ἰδίας αὐτῶν συμπαθείας, ἐπιθυμίας, εὐχαριστήσεις, ἀνέσεις, γνώμας, ἰδέας καὶ κρίσεις, ὅπως χειραγωγηθοῦν ἀνὰ τὴν ὁδὸν τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τοῦ Πνεύματος, οὕτως ἐξαγνιζόμενοι, ὥστε Σὺ νὰ κατοικῇς ἐν αὐτοῖς, νὰ ἐνδύῃς αὐτοὺς μὲ τὴν χάριν Σου, νὰ πληροῖς αὐτοὺς μὲ τὸ Πνεῦμά Σου, νὰ ἐνισχύῃς καὶ τελειοποιῇς αὐτοὺς κατὰ Χριστόν.

Ἐν ἑνὶ λόγῳ, πόσον μικρός, Κύριε, ὁ ἀριθμὸς τῶν ψυχῶν ἐκείνων, αἵτινες εἶναι τελείως παραδεδομέναι εἰς σιωπηλὴν καὶ νοερὰν μελέτην τῶν θείων σου ἀληθειῶν! Ὁποῖον αἶσχος εἰς ἡμᾶς, τὰ τέκνα τοῦ Ἀδάμ, οἵτινες περιφρονοῦμεν τὴν ἀληθῆ μακαριότητα ἀντὶ πινακίου φακῆς, ἀπαρνούμεθα τὴν ἀληθῆ ἡμῶν εὐημερίαν καὶ ἀπορρίπτομεν τὰ αἰώνια ἀγαθὰ τοῦ Πνεύματος, ἅτινα Σὺ ὁ Θεὸς προσφέρεις εἰς ἡμᾶς τόσον ἐλευθέρως καὶ πλουσιοπαρόχως! Διὰ τοῦτο ὁ Ἱερεμίας θρηνεῖ ὅτι «αἱ ὁδοὶ τῆς Σιὼν πενθοῦσι, διότι οὐδεὶς ἔρχεται εἰς τὰς ἑορτάς».

***

Ὁ «Πνευματικὸς Ὁδηγὸς» τοῦ Μιχαὴλ Δὲ Μολίνο, ὅταν τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύθη, παρήγαγε μέγαν κρότον καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν κορυφαίων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας γραπτῶς καὶ προφορικῶς ἐξέφρασαν τὴν ἐπιδοκιμασίαν αὐτῶν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Ρηγίου, ὁ Μέγας Ἀρχηγὸς τῶν Φραγκισκανῶν, ὅστις ἦτο ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, ὁ Ἰησουΐτης Μαρτῖνος Δὲ Ἐσπάρσα, καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν Σαλαμάνκᾳ καὶ Ρώμῃ καὶ μέλος ὡσαύτως τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, ἔδωκαν ἐγγράφως τὴν ἔγκρισίν των. Τούτου ἕνεκεν ἡ κυκλοφορία τοῦ βιβλίου ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἱσπανίᾳ ὑπῆρξεν εὐρυτάτη, διότι ἐθεωρεῖτο ὡς ἔργον Χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸν πόθον τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, πρὸς εὕρεσιν τῆς ἐν Θεῷ εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας.

Ταχέως δὲ ὁ συγγραφεύς του προσείλκυσε τὴν φιλίαν διακεκριμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἱεραρχίᾳ, καθὼς καὶ τὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν πολλῶν ἐκ τοῦ κατωτέρου κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ καὶ μεταξὺ τῶν μοναχῶν. Ἰδιαζόντως ὁ Καρδινάλιος Δὲ Ἐστρές, τρόφιμος τῆς Σορβώνης καὶ ἀνὴρ ἐλευθερίου πνεύματος, ἐπιποθῶν τὴν διόρθωσιν καταχρήσεων καὶ ἀταξιῶν προφανῶν εἰς τὸν κλῆρον, ἐκαλλιέργησε στενὴν μετὰ τοῦ Δὲ Μολίνο ἐπικοινωνίαν. Ὅπερ δὲ σπουδαιότερον, αὐτὸς ὁ Πάπας οὐ μόνον ὑπεστήριξε τὸ ἔργον του, ἀλλὰ καὶ διαφόρους ἐνδείξεις εὐνοίας ἐπεδαψίλευσεν εἰς αὐτόν, εἰς τρόπον ὥστε πλῆθος ἱερέων, μοναχῶν καὶ καλογραιῶν ἠκολούθησαν τὰς δοξασίας του ἐν Γαλλίᾳ, Ἱσπανίᾳ καὶ αὐτῇ ἔτι τῇ Ρώμῃ, ἐξαιρέσει μόνον καθιδρυμάτων εὑρισκομένων ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῶν Ἰησουϊτῶν. Τὰ κομβολόγια καὶ ἄλλα συνήθη παρὰ τοῖς Καθολικοῖς

ἤρχισαν νὰ τίθενται κατὰ μέρος καὶ μέγας ζῆλος πρὸς τὰ πνευματικά, πρὸς νοερὰν προσευχὴν καὶ ἁγνὴν πίστιν εἰς Χριστόν, ἤρχισεν ὡς πῦρ νὰ διαφλέγῃ τὰς καρδίας καὶ νὰ διαδίδηται μετὰ ταχύτητος. Μία ἀληθὴς ἀναμόρφωσις, σύμφωνος πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου, δὲν ἐφαίνετο ἀπίθανος, πρὸ πάντων εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου καὶ τῶν μοναχῶν, ὁπότε οἱ Ἰησουῖται καὶ οἱ Δομινικανοὶ ἤρχισαν νὰ ταράττωνται καὶ νὰ ἑτοιμάζουν τὴν πασίγνωστον ἀντίδρασίν των. Θὰ ἔχανον τὸ ἐμπόριόν των, ἐὰν δὲν κατεπνίγετο τὸ κίνημα.

Ὁ Μολῖνος καὶ οἱ ὀπαδοί του ἐστιγματίσθησαν ἀμέσως ὡς αἱρετικοί. Ἔντυποι Ἰησουϊτικαὶ ἀνασκευαὶ ἐδημοσιεύθησαν διάφοροι. Τέλος, αὐτὴ ἡ Ἱερὰ Ἐξέτατασις, δεσποζομένη ὑπὸ τῶν Ἰησουϊτῶν, ἐπενέβη μετὰ πολλῆς αὐστηρότητος. Ὁ Μολῖνος ἐτέθη ὑπὸ αὐστηρὰν ἀνάκρισιν. Αὐτὸς ὅμως, καθὼς καὶ ὁ ὁμόφρων Πετρούτσι, τόσον ἐπιδεξίως ὑπερησπίσθησαν τὸ σύστημά των, ὥστε τὰ βιβλία των ἔλαβον νέαν ἔγκρισιν, τὰ δὲ τῶν Ἰησουϊτῶν ἐθεωρήθησαν ὡς σκανδαλώδη. Καὶ ὁ μὲν Πετρούτσι προεβιβάσθη εἰς ἐπίσκοπον, αἱ δὲ δοξασίαι καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Μολίνου εὗρον ἐνθερμοτέραν δεξίωσιν καὶ εὐρυτέραν διάδοσιν. Ἀληθὴς εὐσέβεια καὶ εὐαγγελικὴ πνευματικότης ἐκαλλιεργοῦντο τώρα ἐκεῖ, ὅπου προηγουμένως ὁ τυπικισμός, αἱ παραδόσεις καὶ τὸ ξηρὸν γράμμα ἀπέπνιγον πᾶν ἴχνος ζωῆς πνευματικῆς. Πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, μεταξὺ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι τοῖς μοναστηρίοις, ἐπεδίδοντο τώρα μᾶλλον εἰς τὴν νοερὰν προσευχὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἁγίων Γραφῶν, παρὰ εἰς τὰς λειτουργίας, τελετὰς καὶ ἐξομολογήσεις, εἰς βεβαίωσιν τῶν λόγων τοῦ Ἀπ. Παύλου, ὅτι ὅπου κυριαρχεῖ τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου, ἐκεῖ ὑπάρχει ἐλευθερία. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἦτο λίαν παρήγορον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἀποδεικνύει ἔτι ἅπαξ τὴν παραδεδεγμένην ἀλήθειαν, ὅτι ὅταν τὸ ἀληθὲς πνεῦμα, ἡ ἀληθὴς οὐσία τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, κηρύττηται εἴτε προφορικῶς εἴτε γραπτῶς, πάντοτε εὑρίσκει τὸν κόσμον πεινῶντα καὶ διψῶντα καὶ πρόθυμον νὰ ἐγκολπωθῇ τὸ φῶς καὶ νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὸ σκότος καὶ τὰ δεσμὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἐνταλμάτων καὶ παραδόσεων.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ ἐχθροὶ τοῦ κινήματος ἀνενέωσαν τὴν καταφοράν των μετὰ περισσοτέρας λύσσης καὶ πείσματος πρὸς ἐξόντωσίν του. Ὁ Μολῖνος ἐτέθη ἐκποδών. Τὰ βιβλία του ἐκαίοντο. Οἱ ὀπαδοί του φανερῶς κατεδιώκοντο. Οἱ Ἰησουῖται τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ἐκίνησαν πάντα λίθον εἰς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ των. Τὸ παράδοξον ὅμως εἶναι ὅτι αὐτὸς ὁ Πάπας ἔγινεν ἀντικείμενον σοβαρᾶς ὑποψίας, ὡς εἷς ἐκ τῶν εὐνοούντων τὴν «νέαν ταύτην αἵρεσιν». Διὰ τοῦτο μέλη τινὰ τοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ἔλαβον τὴν ἐντολὴν νὰ ἀνακρίνουν τὸν Πάπαν, ὄχι ὡς Ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ καὶ διάδοχον τοῦ Ἀπ. Πέτρου, ἀλλ' ὡς ἁπλοῦν Βενέδικτον Ὀδεσκάλκι. Οὐδεὶς μέχρι σήμερον γνωρίζει τὰ μυστικὰ τῆς ἀνακρίσεως ἐκείνης.

Τὸ βιβλίον ὅμως τοῦτο εἰσέτι ζῇ καὶ καρποφορεῖ. Ἔχει μεταφρασθῇ εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ πολλάκις ἀνατυπωθῇ.

Κλήμης Καρναπᾶς.

Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

[συνέχεια]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

Ἡ ἐκκλησία τῶν Κορινθίων.

Μέχρι τοῦ σημείου τούτου τὰ περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου ἠρύσθημεν κυρίως ἐκ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων. Εἰς τὴν ἀφήγησιν ὅμως τοῦ Λουκᾶ περὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ὑπερδιετοῦς παραμονῆς τοῦ Παύλου παραλείπεται ἓν γεγονός, περὶ τοῦ ὁποίου μᾶς πληροφορεῖ αὐτὸς ὁ Παῦλος εἰς τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ—μία βραχεῖα **ἐπίσκεψις αὐτοῦ εἰς Κόρινθον,** ἥτις ἔλαβε χώραν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς ἐν Ἐφέσῳ παροικίας του (1).

Τὰ τεκμήρια τῆς δευτέρας ταύτης εἰς Κόρινθον ἐπισκέψεως τοῦ Παύλου ἀρυόμεθα ἐκ τῆς Β΄. Πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆς του (2). Ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτὴν οὐδὲν τὸ παράδοξον ἢ δύσκολον παρουσιάζει ἡ τοιαύτη ἐπίσκεψις τοῦ Ἀποστόλου ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς σχεδὸν τριετοῦς παραμονῆς ἐν Ἐφέσῳ. Αἱ θαλάσσιαι συγκοι-

(1) Διατί ὁ Λουκᾶς παρέλιπε πᾶσαν μνείαν τοῦ ταξειδίου τούτου τοῦ Παύλου, μόνον νὰ εἰκάσωμεν δυνάμεθα. Ἴσως ἡ παράλειψις ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ δευτέρα αὕτη ἐπίσκεψις τοῦ Ἀποστόλου εἰς τὴν ἐν Κορίνθῳ ἐκκλησίαν καὶ βραχυτάτη ἦτο καὶ φύσεως οἰκογενειακῆς οὕτως εἰπεῖν, ἀφεώρα δὲ σκάνδαλα ἐσωτερικὰ τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης, ἅτινα καὶ διὰ τὸν Παῦλον ἦσαν ὀδυνηρὰ καὶ διὰ τοὺς ἀναγνώστας τῶν Πράξεων δὲν θὰ ἦσαν ἐποικοδομητικά· Ἴσως ὅμως ἡ παράλειψις ὀφείλεται ἁπλῶς εἰς τὸ συνοπτικὸν ὕφος τῶν Πράξεων. Διότι, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω εἰς τὸ Ζ΄. κεφάλαιον, καὶ ἕτερον γεγονὸς – τὴν εἰς Ἀραβίαν μετάβασιν τοῦ Παύλου εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Δαμασκῷ μεταστροφήν του εἰς τὸν Χριστὸν — ἀπεσιώπησεν ὁ Λουκᾶς, μὴ θεωρήσας, φαίνεται, αὐτὸ ἀρκούντως σπουδαῖον ὅπως ἀναγραφῇ εἰς τὰ Ἀποστολικὰ χρονικά.

(2) Κεφ. ιβ΄. 14: «***τρίτον*** τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς». ιγ΄. 1: «***τρίτον*** τοῦτο ἔρχομαι ὑμᾶς». ιβ΄. 21: «μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεὸς καὶ πενθήσω πολλοὺς ἐκ τῶν ἡμαρτηκότων». Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι, ὡς ἀποφαίνονται ἑρμηνευταί τινες, τὰ τρία ὡς ἄνω χωρία δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν ὡς ἐκδηλοῦντα ἁπλῶς ***πρόθεσιν*** τοῦ Ἀποστόλου, μὴ ἐκπληρωθεῖσαν. Ἀλλὰ τὰ ἑπόμενα χωρία ἐπιμαρτυροῦσιν ἔτι σαφέστερον τὴν ***πραγματοποίησιν*** τῆς δευτέρας ἐκείνης ἐπισκέψεως: Κεφ. ιζ΄. 2: «προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν ***τὸ δεύτερον*** καὶ ἀπὼν ***νῦν,*** τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι». β΄. 1: «Ἔκρινα μὴ ***πάλιν ἐν λύπῃ*** πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν». Εἶναι λοιπὸν φανερὸν ἐξ ὅλων τῶν ὡς ἄνω χωρίων ὅτι ὁ Παῦλος ἐπραγματοποίησε τὴν ***δευτέραν*** ἐκείνην ἐπίσκεψιν καὶ ὅτι αὕτη ἦτο λυπηρὰ δι' αὐτόν. Ὅταν δ' ἔγραφε τὴν Β΄. πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν, ἡτοιμάζετο νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ καὶ διὰ τρίτην φορὰν καὶ εὔχεται ἡ τρίτη αὕτη ἐπίσκεψίς του νὰ μὴ συνοδευθῇ μὲ τὴν αὐτὴν λύπην καὶ «ταπείνωσιν», τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασε κατὰ τὴν δευτέραν ἐπίσκεψιν. Περὶ λύπης δὲ καὶ ταπεινώσεως κατὰ τὴν πρώτην του ἐπίσκεψιν εἰς Κόρινθον βεβαίως δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος.

νωνίαι μεταξὺ δύο μεγάλων ἐμπορικῶν κέντρων, ὁποῖα ἡ Ἔφεσος καὶ ἡ Κόρινθος, ἦσαν πυκναὶ καὶ ἡ ἀπόστασις οὐχὶ μεγάλη.

Ἐξ ἄλλου, εἶναι φανερὸν ἐκ τῶν Ἐπιστολῶν ὅτι ἡ ἐκκλησία τῶν Κορινθίων εὑρίσκετο εἰς δυσάρεστον πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασιν. Ὡς εἴδομεν ἐν προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, ἡ ἐκκλησία ἐκείνη ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ἐταράττετο ὑπὸ σχισμάτων, κομμάτων καὶ αἱρέσεων, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ κατῃσχύνετο διὰ τῆς ἠθικῆς παραλυσίας πολλῶν αὐτῆς μελῶν. Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Ἀπολλῶ, ὅστις ἐκήρυττε τὸν Χριστὸν κατὰ φιλοσοφικώτερον τρόπον, καὶ αἱ ῥαδιουργίαι τῶν Ἰουδαϊζόντων κατὰ τοῦ Παύλου εἶχον γεννήσει μερίδας, ἤτοι, κόμματα μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν. Ἔτι μᾶλλον ἐπίφοβον σύμπτωμα ἦτο τὸ γεγονὸς ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν Κορινθίων Χριστιανῶν, παρεξηγοῦντες ἢ διαστρέφοντες τὴν διδασκαλίαν τοῦ Παύλου ὅτι διὰ τοὺς Χριστιανοὺς ὁ Μωσαϊκὸς νόμος δὲν ἦτο ὑποχρεωτικός, διεκήρυττον ὅτι ἤδη ἦσαν ἀπηλλαγμένοι καὶ τῶν ἠθικῶν παραγγελμάτων τοῦ Δεκαλόγου καὶ εἶχον ἐπαναπέσει εἰς τὴν ἠθικὴν ἔκλυσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔζων πρὸ τοῦ νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τὸν Χριστόν, καὶ μάλιστα εἰς βαθμόν, ὅστις «οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται» (Α. Κορ. ε΄. 1).

Ἡ ἔκλυσις τῶν ἠθῶν ἐν Κορίνθῳ ἦτο παροιμιώδης, ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν ἀλλοφύλων (1). Εἰς ἓν τοιοῦτο περιβάλλον δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι ἦτο δύσκολον νὰ τηρηθῶσιν ἁγνὰ τὰ ἤθη τῆς ἐκεῖ Χριστιανικῆς ἀδελφότητος· καὶ ἐκ τῶν Ἐπιστολῶν πληροφορούμεθα ὅτι οἱ ἀκολάστως ζῶντες Κορίνθιοι ἀδελφοὶ δὲν ἦσαν ὀλίγοι (2).

Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ Κορίνθου εἰς Ἔφεσον ὁ Ἀπολλῶς καὶ συναντηθεὶς μετὰ τοῦ Παύλου, ἐπληροφόρησεν αὐτὸν λεπτομερῶς περὶ τῆς ἀξιοθρηνήτου καταστάσεως τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας. Καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀμφιβάλωμεν ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου συνεταράχθη εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἐπωφεληθεὶς τῶν πυκνῶν συγκοινωνιῶν μεταξὺ Ἐφέσου καὶ Κορίνθου, ἔσπευσε πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην, ἣν εἶχεν ὁ ἴδιος φυτεύσει, ἵνα διορθώσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα. Μετέβη «ἐν λύπῃ» καὶ εὗρεν ἐκεῖ κατάστασιν, ἣν περιγράφει ὡς «ταπείνωσιν» δι᾽ αὐτόν. Ἐνουθέτησεν, ἤλεγξεν, ἐδίδαξε τοὺς ἀτάκτως περιπατοῦντας· δὲν τοὺς ἐξέβαλε μὲν τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ τοὺς ἠπείλησεν ὅτι ἂν δὲν σωφρονισθῶσι, καὶ ταύτην τὴν ποινὴν θὰ ἐφήρμοζε κατ᾽ αὐτῶν (Β΄. Κορ. ιγ΄. 2). Δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ παραμείνῃ ἐπὶ πολὺ μεταξύ των· τὸ ἐν Ἐφέσῳ ἔργον ἀπῄτει τὴν ἐκεῖσε ταχεῖαν ἐπιστροφήν του. Ἡ ἐπίσκεψις λοιπὸν αὕτη ἐσυντομεύθη (3), καὶ ὁ Παῦλος ἐπανέκαμψε διὰ θαλάσσης εἰς Ἔφεσον.

Δυστυχῶς αἱ προτροπαὶ καὶ ἐπιπλήξεις τοῦ Ἀποστόλου δὲν ἐσωφρόνισαν τοὺς Κορινθίους Χριστιανούς. Ἡ πρᾳότης του ἐξελήφθη ὡς ἀδυναμία, ἡ δὲ μὴ

(1) «Κορινθιάζομαι» παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐσήμαινε «ζῶ ἀκολάστως». Ἡ δὲ πολυδάπανος ἀκολασία τῆς Κορίνθου ἐδημιούργησε τὴν παροιμίαν: «Οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθον ἔσθ᾽ ὁ πλοῦς», ἣν καὶ οἱ Λατῖνοι σατιρικοὶ ποιηταὶ παρέλαβον.

(2) Α΄. Κορ. ε΄. 1. Β΄. Κορ. ιβ΄ 21, ιγ΄. 2.

(3) Τοῦτο ὑπονοεῖται εἰς τὴν φρᾶσιν τοῦ Ἀποστόλου: «οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς **ἄρτι ἐν παρόδῳ** ἰδεῖν, ἐλπίζω δὲ χρόνον τινα ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁ Κύριος ἐπιτρέπει» (Α. Κορ. ις΄. 7).

ἄμεσος τιμωρία τῶν ἀτάκτως περιπατούντων ἀπεδόθη εἰς φόβον. Καὶ μετ' ὀλίγον μαθὼν ὁ Παῦλος ὅτι ἡ ἔκλυσις τῶν ἠθῶν μεταξὺ τῶν Κορινθίων μᾶλλον εἶχεν αὐξηθῇ, ἔγραψε πρὸς τὴν ἐκεῖ ἐκκλησίαν ἐπιστολήν τινα (ἥτις δὲν διεσώθη μέχρις ἡμῶν) παραγγέλλων αὐτῇ, δυνάμει τῆς ἀποστολικῆς του ἐξουσίας, νὰ διακόψῃ πᾶσαν συναναστροφὴν μετὰ τῶν ἀκολάστων ἀδελφῶν (1).

Μὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην διεσταυρώθη, ὡς φαίνεται, ἑτέρα ἐπιστολή, ἣν ἔγραψεν ἡ ἐν Κορίνθῳ ἐκκλησία πρὸς τὸν Ἀπόστολον, ἐρωτῶσα αὐτὸν περὶ διαφόρων ζητημάτων ἅτινα ἐτάραττον τὴν ἐκκλησίαν καὶ ζητοῦσα τὰς ὁδηγίας του (2). Τὰ θέματα ταῦτα ἦσαν: α΄) Περὶ τῶν εἰδωλοθύτων κρεάτων. β΄) Περὶ γάμου καὶ ἀγαμίας, διαζυγίου καὶ μικτῶν γάμων. γ΄) Περὶ πνευματικῶν χαρισμάτων. Συγχρόνως κατέφθασαν καὶ ἀδελφοί τινες ἐκ Κορίνθου, ἐκ τῆς οἰκογενείας τῆς Χλόης, οἵτινες ἀνήγγειλαν εἰς αὐτὸν ὅτι εἷς τῶν ἀδελφῶν συνέζη μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ πατρός του· ὅτι διάφορα μέλη τῆς ἐκκλησίας διὰ τὰς μεταξύ των διαφορὰς κατέφευγον ἐνώπιον τῶν Ἐθνικῶν δικαστηρίων· ὅτι ἄλλοι διέστρεφον τὰ πνευματικά των χαρίσματα χάριν ἐπιδείξεως καὶ ἀνεστάτωνον δι' αὐτῶν τὰς συνάξεις τῆς ἐκκλησίας· ὅτι αἱ γυναῖκες ἀσκεπεῖς ἠγόρευον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ὅτι καὶ ἡ ἱερότης τοῦ Κυριακοῦ Δείπνου ἐβεβηλοῦτο διὰ σκηνῶν μέθης καὶ ἀταξίας.

Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισεν ὁ Ἀπόστολος νὰ ἀπευθύνῃ διεξοδικὴν παραίνεσιν πρὸς τὴν ἀτακτοῦσαν ἐκκλησίαν. Καὶ οὕτω περὶ τὸ τέλος τῆς διαμονῆς του ἐν Ἐφέσῳ συνέγραψε τὴν ***Α΄. πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴν*** αὐτοῦ. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἀπευθύνεται μόνον πρὸς τοὺς ἐν Κορίνθῳ, ἀλλὰ καὶ «πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ»· ἦτο ἑπομένως εἶδος καθολικῆς ἐπιστολῆς. Καὶ δικαίως. Διότι ἂν καὶ πραγματεύεται τὰ διάφορα ζητήματα ἅτινα ἐνδιέφερον τοπικῶς τοὺς Κορινθίους Χριστιανούς, ἐν τούτοις ἡ θεόπνευστος διδασκαλία τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καθορίζει σαφῶς, τὰς μεγάλας ἠθικὰς ἀρχάς, ὑφ' ὧν δεσμεύονται οἱ Χριστιανοὶ πάσης ἐποχῆς καὶ χώρας. Εἶναι διδασκαλία ἐξόχως πρακτικὴ καὶ σαφὴς καὶ διαπνέεται ὁλόκληρος ὑπὸ τρυφερᾶς στοργῆς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἣν ὁ ἴδιος εἶχε φυτεύσει, ἀκόμη δὲ καὶ πρὸς τὰ πλανηθέντα καὶ παρεκτραπέντα πρόβατα τοῦ ποιμνίου τούτου.

Ὁ μικρὸς ἡμῶν χῶρος δὲν ἐπιτρέπει διεξοδικὴν ἀνάλυσιν τῆς Ἐπιστολῆς ταύτης. Θὰ ἀρκεσθῶμεν ἑπομένως εἰς βραχυτάτην σύνοψιν τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ὅπερ δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τρία κυρίως τμήματα: α΄) Τὰ πρῶτα 6 κεφάλαια, εἰς τὰ ὁποῖα συζητοῦνται καὶ στιγματίζονται τὰ σχίσματα καὶ αἱ ἠθικαὶ ἀκαταστασίαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Κορινθίων, ἃς εἶχε πληροφορηθῇ ὁ Ἀπόστολος ἐκ διαφόρων πηγῶν. β΄) Τὰ κεφάλαια 7ον ἕως 14ον, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Ἀπόστολος ἀπαντᾷ εἰς τὰ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τεθέντα αὐτῷ ἐρωτήματα. γ΄) Τὸ 15ον

---

(1) Α΄. Κορ ε΄. 9: «Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις». Φαίνεται ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν διεσώθη, ἐπειδὴ δὲν ἐξῆλθεν ἔξω τοῦ οἰκογενειακοῦ κύκλου τῶν Κορινθίων, ὡς πραγματευομένη ἀποκλειστικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο.

(2) Α. Κορ. ζ΄. 1: «περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι». Κομισταὶ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἦσαν τρεῖς Κορίνθιοι ἀδελφοί, ὁ Στεφανᾶς, ὁ Φουρτουνάτος καὶ ὁ Ἀχαϊκός, διὰ τὴν παρουσίαν τῶν ὁποίων ἐκφράζει τὴν χαράν του ὁ Ἀπόστολος (Α΄. Κορ. ις΄. 17).

κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἀναπτύσσει τὸ μέγα δόγμα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν.

α´) Περὶ τῶν σχισμάτων καὶ ἀκαταστασιῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Κορίνθου ἀρκετὰ ἤδη διελάβομεν. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ Παῦλος ἐξορκίζει τοὺς Κορινθίους «διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» νὰ ἀφήσωσι τὰς ἔριδας καὶ τὰ κόμματα, τὰ καλοῦντα ἑαυτὰ μὲ τὸ ὄνομα τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἀποστόλου ἢ διδασκάλου· διότι ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετος, οἱ δὲ διάφοροι κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου δὲν εἶναι εἰμὴ ὑπηρέται τοῦ ἑνὸς Κυρίου. Ἐπίσης τοὺς προτρέπει νὰ μὴ ζητῶσιν ἐν τῷ Χριστιανισμῷ «λόγους ἀνθρωπίνης σοφίας», ἀλλὰ νὰ κρατῶσι πάντοτε τὴν κεντρικὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν, τὴν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἐξιλαστήριον θυσίαν τοῦ Χριστοῦ — τὸν «λόγον τοῦ Σταυροῦ», ὅστις εἰς μὲν τοὺς Ἰουδαίους ἦτο σκάνδαλον, εἰς δὲ τοὺς Ἕλληνας μωρία, εἰς δὲ τοὺς γνωρίσαντας τὸν Χριστὸν εἶναι «Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία». Κατόπιν καυτηριάζει τὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν, ἥτις κατὰ τὰς πληροφορίας του κοινολογεῖται ὡς ἐπικρατοῦσα μεταξὺ τῶν Κορινθίων Χριστιανῶν καὶ προτρέπει τὴν ἐκκλησίαν νὰ ἀποκαθάρῃ τὸ ὄνειδος καὶ τὸ ἁμάρτημα τοῦτο καὶ νὰ ἀποβάλῃ ἐκ μέσου αὐτῆς τοὺς οὕτω πονηρῶς περιπατοῦντας. Καὶ τέλος, ἐπιπλήττει τοὺς Κορινθίους, διότι πρὸς ἐπίλυσιν τῶν μεταξύ των διαφορῶν καταφεύγουσιν εἰς τὰ Ἐθνικὰ δικαστήρια, καὶ ὄχι εἰς τὴν διαιτησίαν τῶν «ἁγίων», ἤτοι, τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν. Διδάσκει δὲ αὐτοὺς ὅτι ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ προτιμήσῃ νὰ ἀδικηθῇ μᾶλλον ἢ νὰ ἀδικήσῃ τινὰ—νὰ θυσιάσῃ ἓν δικαίωμά του, ἐὰν διὰ τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου πρόκειται νὰ σκανδαλίσῃ ἕνα ἀδελφόν.

β´) Ἐπὶ τῶν θεμάτων, περὶ τῶν ὁποίων ἐζήτησαν οἱ Κορίνθιοι τὴν γνώμην καὶ ὁδηγίαν του, ὁ Ἀπόστολος ἀπαντᾷ ὡς ἑξῆς: 1) ***Περὶ γάμου καὶ ἀγαμίας.*** Ἡ προσωπική του γνώμη εἶναι ὅτι, ὑπὸ τὰς τότε κρατούσας περιστάσεις τῶν διωγμῶν καὶ τῆς ἀβεβαιότητος, ἦτο προτιμωτέρα ἡ ἀγαμία· σπεύδει ὅμως νὰ δηλώσῃ ὅτι ἐντολὴν ἐκ Θεοῦ περὶ τούτου δὲν ἔχει. Ἀναγνωρίζει δὲ καὶ τὴν ἀνάγκαν τοῦ γάμου διὰ τὴν καθαρότητα τῶν ἠθῶν, καθὼς καὶ τὴν ἱερότητα καὶ τὸ ἀδιάρρηκτον τοῦ γαμηλίου δεσμοῦ, καὶ ἀποδοκιμάζει τὴν διάζευξιν τῶν ἀνδρογύνων ἐκείνων, τῶν ὁποίων τὸ ἓν μέλος ἠσπάσθη τὸν Χριστιανισμόν, τὸ δ᾽ ἕτερον παρέμεινεν ἐν τῷ Ἐθνισμῷ, ἐφ᾽ ὅσον τὸ Ἐθνικὸν τοῦτο μέλος «συνευδοκεῖ» (συγκατατίθεται) νὰ κατοικῇ μετὰ τοῦ Χριστιανικοῦ μέλους. Μόνον ἐὰν ὁ ἄπιστος (εἰδωλολάτρης) σύζυγος θέλει νὰ χωρισθῇ, ἂς χωρισθῇ. 2) ***Περὶ τῶν εἰδωλοθύτων.*** Μέρος τῶν σφαγίων, ἅτινα ἐθυσιάζοντο εἰς τὰ εἴδωλα, ἀνῆκεν εἰς τοὺς ἱερεῖς, οἵτινες καὶ ἐπώλουν τὸ μερίδιόν των ἐν τῇ ἀγορᾷ. Ἕτερον μερίδιον ἐλάμβανεν ὁ προσφέρων τὸ θῦμα, καὶ τοῦτο τὸ μερίδιον ἢ ἐπωλεῖτο εἰς τὴν ἀγορὰν ἢ ἐτρώγετο εἰς συμπόσιον πρὸς τιμὴν τοῦ εἰδώλου. Οἱ Κορίνθιοι λοιπὸν Χριστιανοὶ ἐζήτουν νὰ μάθωσιν ἐὰν τοῖς ἐπετρέπετο νὰ ἀγοράζωσιν ἢ νὰ τρώγωσι τὰ κρέατα ταῦτα, τὰ ἀφιερωθέντα εἰς τὰ εἴδωλα. Καὶ ὁ Παῦλος διὰ θαυμασίου συλλογισμοῦ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ νὰ φάγῃ τις εἰδωλόθυτον δὲν εἶναι πρᾶξις ἁμαρτωλὴ καθ᾽ ἑαυτήν, διότι τὰ εἴδωλα εἶναι ἀνύπαρκτοι θεότητες, τὸ δὲ ζήτημα τοῦ φαγητοῦ δὲν ἔχει καμμίαν σπουδαιότητα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ (η´ 8). Ὅθεν ὁ Χριστιανὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τρώγῃ εἰδωλόθυτα. «Προσέχετε ὅμως», λέγει ὁ Παῦλος,

«μήπως τὸ δικαίωμά σας τοῦτο γίνῃ πρόσκομμα ἢ σκάνδαλον εἰς ἕνα ἀδελφὸν ἀσθενῆ κατὰ τὴν πίστιν καὶ οὗτος ἀπολεσθῇ ἐξ αἰτίας σας. . . . Διὰ τοῦτο ἐὰν τὸ νὰ φάγω εἰδωλόθυτον κρέας σκανδαλίζῃ τὸν ἀδελφόν μου, δὲν θέλω φάγει κρέας εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ σκανδαλίσω τὸν ἀδελφόν μου». 3) ***Περὶ τῆς ἀποστολικῆς ἐξουσίας τοῦ Παύλου.*** Εἴδομεν ἐν προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ὅτι ἐν Κορίνθῳ καὶ ἀλλαχοῦ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν Ἰουδαϊζόντων εἶχε σχηματισθῆ ἓν κόμμα, ὅπερ ἠρνεῖτο εἰς τὸν Παῦλον τὴν ἰδιότητα καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἀποστόλου καὶ ἔφερεν εἰς ἀπόδειξιν τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Παῦλος δὲν ἐτόλμα νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας χρηματικὴν συντήρησιν, ὡς εἶχε διατάξει ὁ Χριστός, διὰ τοὺς ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου, διότι ᾐσθάνετο καὶ ὁ ἴδιος ὅτι δὲν ἦτο πράγματι ἀπόστολος. Ὁ Παῦλος ἀντεπεξέρχεται κατὰ τῆς κατηγορίας ταύτης, ἀποδεικνύων ὅτι εἶναι Ἀπόστολος καὶ ἐξηγῶν ὅτι ἂν ἐπροτίμησε νὰ συντηρῆται διὰ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του ἀντὶ νὰ ζητῇ, καθ᾽ ὃ εἶχε δικαίωμα, συντήρησιν ἐκ μέρους τῶν ἐκκλησιῶν, ἔπραττε τοῦτο ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρύνῃ τὰς ἐκκλησίας, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ διὰ νὰ δώσῃ παράδειγμα αὐταπαρνήσεως καὶ ἀνιδιοτελείας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀταξίας κατὰ τὰς συνάξεις τῆς ἐκκλησίας, ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ἀποδοκιμάζει τὰς γυναῖκας ἐκείνας, αἵτινες ἠγόρευον (καὶ δὴ ἀσκεπεῖς) ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ ἐπιπλήττει τοὺς Κορινθίους διὰ τὸν τρόπον καθ᾽ ὃν ἐτέλουν τὸ Δεῖπνον τοῦ Κυρίου, συνερχόμενοι καὶ συντρώγοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐνίοτε μεθυσκόμενοι. Τοῖς δίδει δὲ ἐκ νέου σαφεῖς ὁδηγίας περὶ τῆς τελετῆς ταύτης, ἀλλὰ δὲν παραλείπει νὰ καταδικάσῃ καὶ τὰς ἀταξίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὰς προερχομένας ἐκ τῶν ***πνευματικῶν χαρισμάτων***—τῶν «γλωσσῶν» καὶ τῆς «προφητείας». Τὸ θέμα τοῦτο πραγματεύεται διεξοδικῶς εἰς τὰ κεφάλαια 12ον, 13ον καὶ 14ον, ὅπου ἐξηγεῖ καὶ διακρίνει τὰ διάφορα πνευματικὰ χαρίσματα. Μεταξὺ τῶν Κορινθίων Χριστιανῶν εἶχεν ἀναπτυχθῆ ὑπερβολικὸς ζῆλος καὶ ἅμιλλα, φθάνουσα μέχρι μανίας, περὶ τὸ λαλεῖν ἀγνώστους γλώσσας. Οἱ ἔχοντες, ἢ ἀξιοῦντες ὅτι εἶχον τὸ χάρισμα τοῦτο ἐτάραττον τὰς συναθροίσεις τῆς ἐκκλησίας, λαλοῦντες «γλώσσας» ὅλοι ταυτοχρόνως, ὥστε, ὡς τοῖς ὑποδεικνύει ὁ Ἀπόστολος, ἐὰν ξένος τις εἰσήρχετο εἰς τὴν συνάθροισιν τῆς ἐκκλησίας θὰ ἐνόμιζεν ὅτι εὑρίσκεται μεταξὺ τρελλῶν. Καὶ ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν καταδικάζει τὴν τοιαύτην χρῆσιν ἢ μᾶλλον κατάχρησιν τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων, ἅτινα ἔδιδε τὸ Πνεῦμα πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας καὶ ὄχι πρὸς διατάραξιν αὐτῆς. Ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ τοὺς νουθετεῖ ὅτι ὑπάρχουν χαρίσματα πνευματικὰ πολὺ ἀνώτερα τοῦ χαρίσματος τῶν «γλωσσῶν», τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐπιζητοῦν καὶ νὰ καλλιεργοῦν. Πάντων δὲ ἀνώτατον χάρισμα εἶναι ἡ ***ἀγάπη,*** ἣν περιγράφει καὶ ἐξυμνεῖ ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸ 13ον κεφάλαιον.

γ΄) Εἰς τὸ 15ον κεφάλαιον ἀντεπεξέρχεται ὁ Παῦλος κατὰ τῶν ἀμφισβητούντων ***τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν.*** Ὑπενθυμίζει εἰς τοὺς Κορινθίους Χριστιανοὺς ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν, ἐτάφη καὶ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασίν Του ἐθεάθη ὑπὸ πολλῶν ἀξιοπίστων μαρτύρων. Ἐὰν δὲ ὁ Χριστὸς ἀνέστη ὑπάρχει ἀνάστασις νεκρῶν· ἄλλως οὐδ᾽ ὁ Χριστὸς ἀνέστη καὶ ὁλόκληρος ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν καταπίπτει ὡς ματαία. Διὰ τοῦ Ἀδὰμ εἰσῆλθεν ὁ θάνατος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· διὰ τοῦ Χριστοῦ δίδεται ἡ ζωοποίησις. Ὅπως δὲ ὁ κόκκος

τοῦ σίτου σπειρόμενος ἐν τῇ γῇ ἀποσυντίθεται μὲν καὶ ἀποθνήσκει ἀλλὰ βλαστάνει εἰς νέαν ζωήν, οὕτω καὶ οἱ ἀποθνήσκοντες θὰ ἀναστηθῶσι μὲ σώματα νέα καὶ ἄφθαρτα. Καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Χριστός, νικήσας τὸν θάνατον, ἐξασφαλίζει εἰς τὸν πιστὸν τὴν ἄφθαρτον καὶ αἰώνιον ζωὴν πέραν τοῦ τάφου.

Εἰς τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὁ Παῦλος παραγγέλλει εἰς τοὺς Κορινθίους νὰ ἐνεργήσωσι καὶ αὐτοὶ ἐράνους ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ταλαιπωρουμένων ἐκκλησιῶν. Τὴν αὐτὴν παραγγελίαν εἶχε δώσει καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Γαλατίας, καὶ βραδύτερον, ὡς θὰ ἴδωμεν, εἰς τὰς τῆς Μακεδονίας καὶ Ἀχαΐας. Τελειώνων δὲ τὴν ἐπιστολήν, προειδοποιεῖ τοὺς ἐν Κορίνθῳ ὅτι θὰ ἔλθῃ συντόμως πρὸς αὐτούς, ἀφοῦ πρῶτον διέλθῃ τὴν Μακεδονίαν, καὶ θὰ μείνῃ πλησίον των καιρόν τινα. (ἀκολουθεῖ)

Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Πλεῖστοι σοβαροὶ καὶ εἰλικρινεῖς ἄνθρωποι δυσφοροῦν διὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τοῦ κόσμου. Ἐπερίμεναν κάτι καλλίτερον νὰ προέλθῃ ἀπὸ τὰς κολοσσιαίας θυσίας τοῦ παγκοσμίου πολέμου. Ἐπερίμεναν νὰ ἐξέλθῃ ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο πῦρ ***καθαρισμένη,*** ὅπως ὁ χρυσὸς ἀπὸ τὸ χωνευτήριον, καὶ μὲ ***νέον πνεῦμα, νέας ἀντιλήψεις*** ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστέρας. Ἐν τούτοις ἡ ἐλπὶς αὕτη δὲν φαίνεται νὰ ἐπραγματοποιήθη. Ἡ ***πτωχεία*** τῶν πτωχῶν κατέστη ἀκόμη τρομερωτέρα. Ἡ ***ἀπληστία*** τοῦ κέρδους ηὔξησεν ἔτι περισσότερον τὰ πλούτη καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν πλουσίων. Τὰ δὲ ***μίση*** μεταξὺ τῶν ἐθνῶν καὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων κοινωνικῶν τάξεων φαίνονται σήμερον ἀσπονδότερα παρά ποτε. Ἡ τοιαύτη κατάστασις τοῦ κόσμου εἶναι μία ***μομφὴ κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ,*** ὅστις εἶναι (κατὰ τύπους, τουλάχιστον) ἡ θρησκεία ὅλων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν.

Καὶ ἐρωτοῦν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι: «***Ὁ Χριστιανισμὸς παρήγαγε τὰ φοβερὰ ταῦτα κακά,*** ἢ ἁπλῶς ὑπῆρξεν ***ἀνίκανος νὰ τὰ προλάβῃ ἢ νὰ τὰ ἐκριζώσῃ;*** » Καὶ προσθέτουν· «Ἀφοῦ δὲν ὠφέλησαν αἱ προσευχαὶ καὶ αἱ διδασκαλίαι τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ***πρὸς τί νὰ χάνωμεν πλέον καιρὸν μὲ τὰς προσευχὰς καὶ τὴν διδασκαλίαν,*** ἐνῷ χρειάζονται ἐπειγόντως ***ἔργα*** καὶ ***δρᾶσις ἄμεσος καὶ ἀποφασιστικὴ*** πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶν ἐκείνων; Πρὸς τί νὰ χάνώμεθα εἰς θεωρίας και εἰκασίας περὶ ***μελλούσης ζωῆς*** καὶ περὶ ***ἄλλου κόσμου,*** ὅταν ὁ ***παρὼν κόσμος*** καὶ ἡ ***παροῦσα ζωὴ*** ἔχουν τόσον ἐπείγουσαν ἀνάγκην ***διορθώσεως καὶ μερίμνης;*** Ἡ Χριστιανικὴ ἡμῶν πίστις εἶναι λοιπὸν διὰ μὲν τοὺς ἀμαθεῖς δεισιδαιμονία διὰ δὲ τοὺς πεπαιδευμένους φενάκη;»

Αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα προβάλλονται σήμερον καλῇ τῇ πίστει ὑπὸ πολλῶν εἰλικρινῶν ἀνθρώπων· καὶ πρέπει εἰς αὐτὰ νὰ δοθῇ ἀπάντησις ἐξ ἴσου εἰλικρινὴς καὶ μὲ ἴσην καλὴν πίστιν.

Καὶ ἐν πρώτοις, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ***ὁ πρακτικὸς Χριστιανισμὸς***

τῆς κοινωνίας μας πρὸ μιᾶς γενεᾶς, (καὶ ἐν μέρει καὶ τὴν σήμερον) ὑπῆρξεν εἰς πολλὰ ***ἰδιοτελὴς καὶ ἐγωϊστικός***. Πάμπολλοι Χριστιανοὶ ἠρκοῦντο μόνον νὰ ζητοῦν τὴν σωτηρίαν τῶν ἰδίων ἑαυτῶν ψυχῶν, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρωνται καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πλησίον των, λησμονοῦντες ὅτι «ὅστις θέλει νὰ σώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, θέλει ἀπολέσει αὐτήν». Ἐχώριζον τόσον ἀπολύτως τὴν λατρείαν τῆς Κυριακῆς ἀπὸ τὰς ἐργασίας τῆς ἑβδομάδος, ὥστε οὐδεμία εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῆς Κυριακῆς νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν κοσμικῶν ἐργασιῶν των. Παρέβλεπον καὶ παρεγνώριζον τὰ κοινωνικὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα τὸ Εὐαγγέλιον ἐπιβάλλει, καὶ οὕτως ἔμενον νεκραὶ καὶ αἱ ἀτομικαὶ εὐλογίαι, ἃς ἠδύναντο νὰ ἀρυσθοῦν δι' ἑαυτούς. Ὡμίλουν καὶ ἐσκέπτοντο περὶ τοῦ ἄλλου κόσμου καὶ ἐλησμόνουν τὴν ὀφειλὴν καὶ ὑποχρέωσίν των πρὸς τὸν παρόντα κόσμον. Τοιαύτη στείρα ἐλπὶς ἐπὶ τὴν μέλλουσαν ζωὴν δύναται ἀφόβως νὰ ὀνομασθῇ ***γελοιογραφία*** τῆς Χριστιανικῆς ἐλπίδος. Τοιαῦται δὲ γελοιογραφίαι εἶναι ἄχρηστοι διὰ τὸν κόσμον. Καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ τοιοῦτοι Χριστιανοὶ εἶναι ἄχρηστοι καὶ διὰ τὸν Κύριον καὶ Ἀρχηγὸν τῶν Χριστιανῶν.

Ἀλλ' ἡ πιστοποίησις τοῦ ἀχρήστου τούτου Χριστιανισμοῦ δὲν πτοεῖ τὸν ἀληθῆ Χριστιανόν. Διότι τί διδάσκει ἡ ἱστορία περὶ τῆς δράσεως τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς κοινωνικῆς ἐξυψώσεως τοῦ κόσμου;

1. Ποία εἶναι ἡ δύναμις, ἥτις ἀνύψωσε τὴν γυναῖκα εἰς θέσιν πλήρους ἰσότητος μὲ τὸν ἄνδρα; Ὅταν ὁ Χριστιανισμὸς ἐπεφάνη εἰς τὸν κόσμον, εὗρε τὴν γυναῖκα εἰς κατάστασιν δουλείας, ὅπως καὶ σήμερον ἀκόμη διατελεῖ μεταξὺ τῶν ἀγρίων καὶ εἰδωλολατρῶν. Ἐὰν τὴν σήμερον τὰ θήλεα νήπια δὲν ρίπτωνται πλέον ἔκθετα διὰ νὰ ἀποθάνουν, ἐὰν ἡ γυνὴ δὲν ὑφίσταται πλέον ἐξευτελισμοὺς καὶ σκληρότητας, ἐὰν ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ γόητρόν τῆς γυναικὸς περιφρουρεῖται σήμερον ὑπὸ τῶν νόμων τῆς πολιτείας καὶ ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης τῆς κοινωνίας, ἐάν εἰς τὴν γυναῖκα παρέχωνται ἴσα δικαιώματα καὶ ἴσαι εὐκαιρίαι μὲ τὸν ἄνδρα καὶ εἰς τὴν βιοτεχνίαν καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν πολιτικὴν δρᾶσιν—ὅλα αὐτὰ πράγματα ἄγνωστα εἰς τὴν ἀπολίτιστον ἀνθρωπότητα καὶ ἀκόμη καὶ εἰς τὸν πρὸ τοῦ Χριστοῦ πολιτισμὸν—εἰς ποῖον ἄλλον ὀφείλονται, εἰμὴ εἰς τὸν Χριστιανισμόν, ἐν τῷ ὁποίῳ «οὐκ ἔστιν ἄρσεν καὶ θῆλυ;»

2. Ὅταν ὁ Χριστιανισμὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ὁ γνωστὸς τότε κόσμος ἔγεμε δούλων, καὶ ὁ ἀρχαῖος πολιτισμὸς ἐβασίζετο ἐπὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς δουλείας. Τὴν σήμερον ποῦ εὑρίσκεται ἡ δουλεία ἀνὰ τὴν ὑφήλιον; Ὅταν ὁ Παῦλος ὠνόμαζε τὸν δοῦλον «ἀπελεύθερον τοῦ Κυρίου» καὶ «ἀδελφὸν ἀγαπητόν», ἔδιδε τὴν πρώτην ὤθησιν εἰς τὸ κατὰ τῆς δουλείας κίνημα, ὅπερ ἔσχε τὴν κορωνίδα του εἰς τὸ μέγα ἔργον τοῦ Ἀβραὰμ Λίγκολν. Ἐὰν τὴν σήμερον ἕκαστος ἄνθρωπος ἔχῃ ἴσα δικαιώματα ἐνώπιον τοῦ νόμου, ἐὰν ὁ ἐργάτης δὲν ἔχῃ πλέον νὰ συναγωνισθῇ τὴν ἄμισθον ἐργασίαν τοῦ δούλου, εἰς ποῖον ὀφείλει τοῦτο; Εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

3. Τὰ νοσοκομεῖα, πτωχοκομεῖα, βρεφοκομεῖα, ὀρφανοτροφεῖα καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα ἦσαν ἄγνωστα μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ Χριστὸς ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιόν του· τὴν σήμερον δὲ συντηροῦνται κυρίως διὰ τῶν συνεισ

φορῶν καὶ δωρεῶν καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν. Ὁ Χριστὸς ἐφρόντιζεν οὐ μόνον διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ σώματα αὐτῶν, καὶ διήρχετο εὐεργετῶν, θεραπεύων, ἐνθαρρύνων καὶ ἀνακουφίζων τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα.

4. Διατί σήμερον ἡ δημοσία συνείδησις ἀπαιτεῖ ὅπως οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ στερούμενοι ἐργασίας βοηθῶνται ὑπὸ τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας; Διότι ἡ ἐθνικὴ συνείδησις ἔχει φωτισθῆ μὲ τὸ φῶς τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἥτις διδάσκει ὅτι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἴμεθα πάντες «μέλη ἀλλήλων» — πρᾶγμα ἄγνωστον καὶ ἀλλότριον εἰς πάντας τοὺς πρὸ Χριστοῦ πολιτισμούς.

5. Ποθοῦμεν πάντες διαπύρως τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν οἱ πόλεμοι θὰ καταργηθοῦν. Τοῦτο εἶναι πόθος ἀποκλειστικῶς καὶ καθαρῶς Χριστιανικός· διότι κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ διὰ πρώτην φορὰν ἠκούσθη τὸ κήρυγμα: «ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Ἀποβλέπομεν εἰς τὴν ἵδρυσιν καὶ ἐμπέδωσιν ἀληθοῦς ἀδελφότητος τῶν ἐθνῶν, ὡς τὸ ὕψιστον καὶ εὐγενέστατον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον. Καὶ τοῦτο εἶναι ἰδέα Χριστιανική, διότι πρῶτος ὁ Χριστὸς ἐκήρυξε τὴν ἀδελφότητα πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἑνότητα αὐτῶν ἐν Αὐτῷ. Βεβαίως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία κατώρθωσεν ὀλιγώτερα ἢ εἰς τὰ ἄλλα κεφάλαια τῆς δράσεώς της. Ὁ μέγας παγκόσμιος πόλεμος, ὅστις διήρκεσε τέσσαρα ὅλα ἔτη, ὑπῆρξε φοβερὰ ὀπισθοδρόμησις τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ γεγονός, ὅτι τὴν σήμερον οἱ πόλεμοι γενικῶς θεωροῦνται ὡς προσβολὴ κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, εἶναι εὐχάριστον καὶ ἐνθαρρυντικὸν γεγονός, ὀφείλεται δὲ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ.

6. Εἰς ὅλας τὰς κοινωνίας, ἐν τῷ μέσῳ πολλῆς πλεονεξίας, ἀσπλαγχνίας, φιλοχρηματίας, ἀδικίας, βλέπομεν οὐκ ὀλίγας εὐγενεῖς καὶ ἀφιλοκερδεῖς ψυχάς, αἵτινες θυσιάζουν προθύμως καὶ τὸ χρῆμα καὶ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν ὑγίειαν καὶ τὴν ζωήν των ἀκόμη διὰ ὑψηλοὺς καὶ κοινωφελεῖς σκοπούς. Τὰ τοιαῦτα φωτεινὰ παραδείγματα μᾶς συγκινοῦν καὶ μᾶς ἀνακουφίζουν καὶ μᾶς παρηγοροῦν, ὡς ἀποδεικνύοντα ὅτι ὑπάρχει πάντοτε ἰσχυρὸν τὸ ρεῦμα τῆς ἐθελοθυσίας καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἥτις εἶναι τὸ γνώρισμα τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανισμοῦ.

Ἀνακεφαλαιοῦντες λέγομεν ὅτι ἡ ἐλευθέρα βούλησις, ἥτις ἦτο τὸ μέγιστον δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, συνεπάγεται καὶ τρομερὰς εὐθύνας. Ὁ Χριστὸς δὲν ἀποτείνεται πρὸς ἀψύχους μηχανάς, ἀλλὰ πρὸς ἀνθρωπίνας ψυχὰς καὶ διανοίας, αἱ ὁποῖαι δύνανται, ἐὰν θέλουν, νὰ φέρουν φοβερὰν ἀντίδρασιν εἰς τὰ θεῖα διδάγματα τοῦ Ἰησοῦ. Αἱ δυνάμεις τοῦ Πονηροῦ εἶναι πολὺ πραγματικαὶ καὶ ὅταν ἐμβλέψωμεν εἰς τὰ πάθη τῶν καρδιῶν μας, ἀναγκαζόμεθα νὰ θαυμάσωμεν ὄχι ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς κατώρθωσε τόσον ὀλίγα πράγματα εἰς τὸν κόσμον, ἀλλ' ὅτι κατώρθωσε τόσον πολλά.

Οὕτω πως σκεπτόμενοι, ἀγόμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ μεταβολὴ τῆς καταστάσεως τοῦ κόσμου δύναται νὰ κατορθωθῇ μόνον διὰ τῆς μεταβολῆς τῶν ἀτόμων. Ὁ Σατανᾶς δὲν δύναται νὰ ἐκβληθῇ διὰ τοῦ Σατανᾶ, οὔτε τὰ παλαιὰ μίση νὰ ἐξοβελισθοῦν διὰ νέων τοιούτων. Πᾶσα ἐπανάστασις κατὰ τῶν κακῶς κειμένων εἶναι στεῖρα, ἂν μὴ ἦναι ἐσωτερικὴ ἐπανάστασις ἐντὸς τῶν ψυχῶν τῶν

ἀνθρώπων, τοὔτ᾽ ἔστι ***μετάνοια*** ἢ τελεία μεταβολὴ τῶν ἰδεῶν. Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ γνωρίζομεν ὅτι ὑπάρχει μία δύναμις (καὶ μόνον μία) εἰς τὸν κόσμον, ἱκανὴ νὰ μεταμορφώσῃ τὴν ἐγωϊστικὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἡ ὁποία εἶναι τὸ μόνον ἐμπόδιον εἰς πᾶσαν ἀληθῆ μεταρρύθμισιν καὶ διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων. Ἡ ἱστορία δεκαεννέα αἰώνων μᾶς διδάσκει ὅτι ἄνθρωποι πεπληρωμένοι τῆς δυνάμεως ταύτης δύνανται νὰ μεταβάλουν τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου. Μετάνοια καὶ ἐπιστροφὴ πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι ἡ ἀποτελεσματικωτέρα καὶ συντομωτέρα ὁδὸς πρὸς τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ κόσμου.

Κατὰ τοὺς σημερινοὺς θλιβεροὺς καιροὺς ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἔσχατον ὅριον τῆς ἀνθρωπίνης ἀμηχανίας. Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἐχρεωκόπησεν, ἀλλ᾽ ἡ αἰωνία σοφία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνεξάντλητος.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) ***R. Webb Odell.***

ΤΟ ΜΥΡΟΝ

«Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς». (Μάρκ. ιδ΄. 9)

Εἶναι ἡ τελευταία ἑβδομὰς πρὸ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου ἡμῶν· Ὁ Κύριος εὑρισκόμενος ἐν Βηθανίᾳ προσεκλήθη εἰς δεῖπνον ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ. Καὶ ἐνῷ ἦτο ἀνακεκλιμένος εἰς τὴν τράπεζαν, ἦλθε γυνή τις, ἔχουσα ἀλάβαστρον, ἤτοι, δοχεῖον ἐξ ἀλαβάστρου, πλῆρες μύρου νάρδου καθαρῶς πολυτίμου καὶ ἐπέχυσε τὸ μῦρον τοῦτο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐγέμισε δὲ ἡ οἰκία ἀπὸ τῆς εὐωδίας.

Ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς γυναικὸς ἦτο:

1. ***Ἐκδήλωσις σεβασμοῦ πρὸς νεκρούς.*** Ὅταν οἱ παρευρισκόμενοι (μαθηταὶ ἢ ἄλλοι) ἐξέφρασαν ἀγανάκτησιν διὰ τὴν τοιαύτην σπατάλην μύρου πολυτίμου, ὁ Χριστὸς εἶπεν: «Ἄφετε αὐτήν· διατί ἐνοχλεῖτε αὐτήν; καλὸν ἔργον ἔπραξεν, διότι προέλαβε νὰ ἀλείψῃ μὲ μῦρον τὸ σῶμά μου διὰ τὸν ἐνταφιασμόν». Οἱ νεκροὶ τὸ πάλαι, πρὶν ἢ ἐνταφιασθῶσιν, ἠλείφοντο μὲ μῦρα. Αἱ εὐσεβεῖς γυναῖκες, αἵτινες πρῶται ἐδέχθησαν τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα τῆς Ἀναστάσεως, εἶχον μεταβῆ κομίζουσαι μῦρα, ὅπως ἀλείψωσι τὸν νεκρὸν τοῦ Διδασκάλου. Ἆρά γε ἡ ἀνώνυμος αὕτη γυνὴ τῆς Βηθανίας προέβη εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην, διότι προέβλεπε τὸν θάνατόν Του καὶ ἐφοβεῖτο μήπως δὲν προλάβῃ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν νεκρόν Του τὴν ὑστάτην ταύτην τιμὴν τοῦ μύρου; Δὲν γνωρίζομεν. Πάντως ὁ Κύριος ἡμῶν οὕτως ἐχαρακτήρισε τὴν πρᾶξιν αὐτῆς. Ἐὰν δὲ ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο Μαρία ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου, ὡς παραδέχονται ἑρμηνευταί τινες ἐκ μιᾶς παρεμφεροῦς ἀφηγήσεως τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (ιβ΄. 1—8), δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν εἰς τὴν πρᾶξίν της οὐχὶ μόνον τὴν τιμὴν τὴν ἀποδιδομένην εἰς τοὺς νεκρούς, ἀλλὰ καὶ τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν ζῶντα Διδάσκαλον.

2. ***Ἀναγνώρισις τῆς ἁγιότητος καὶ ἁγνότητος τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τῆς ἰδίας ἑαυτῆς ἁμαρτωλότητος.*** Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ ἦτο πεπροικισμένον μὲ πάσας ἐκείνας τὰς χάριτας, αἵτινες ἑλκύουν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην. Ἡ ἁγνότης, ἡ αὐτοθυσία, ἡ ἀγάπη καὶ συγκαταβατικότης, ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ πρᾳότης Αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ γλυκεῖς καὶ πλήρεις θείας σοφίας λόγοι Του, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀφήσουν ἀσυγκινήτους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ πλησίον, ὅπως οἱ Βηθανῖται οὗτοι, ἡ οἰκογένεια καὶ συγγένεια τοῦ Λαζάρου, ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία. Ἀκριβῶς δὲ ἡ γνωριμία καὶ συναναστροφὴ μετὰ προσώπου τόσον ἁγίου καὶ ἀμώμου δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ διεγείρῃ εἰς τοὺς φίλους τούτους τὴν συναίσθησιν τῆς ἰδικῆς των ἁμαρτωλῆς καταστάσεως καὶ ἀναξιότητος. Πάντα ταῦτα διακρίνει σαφέστερον ὁ ἄνθρωπος, ὅταν εὑρίσκῃ ἑαυτὸν ἐνώπιον ἑνὸς τοιούτου χαρακτῆρος, οἷος ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἐπροκάλεσε τοὺς πάντας λέγων: «Τίς μὲ ἐλέγχει περὶ ἁμαρτίας;» Ὅταν εὑρεθῶμεν ἐνώπιον ἠλεκτρικοῦ φωτὸς μεγάλης ἐντάσεως, δὲν βλέπομεν μόνον τὰς μεγάλας κηλίδας τῶν ἐνδυμάτων καὶ τοῦ σώματός μας, ἀλλὰ διακρίνομεν καὶ τὰς μικροτέρας τοιαύτας. Ἐνώπιον τοῦ ἐρευνητικοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ γνωρίζοντος καὶ τὰ βάθη τῶν σκέψεών μας, μᾶς καταλαμβάνει βαθεῖα συναίσθησις τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀναξιότητος ἡμῶν καὶ πλήρης ταπείνωσις. Τὰ αἰσθήματα δὲ ταῦτα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξωτερικεύσῃ κατ᾽ ἄλλον τρόπον ἡ γυνὴ ἐκείνη, εἰμὴ διὰ τῆς θυσίας τοῦ πολυτίμου μύρου, ἥτις θυσία ἐξήγειρε τὰ φιλάργυρα ἔνστικτα ἑνὸς τῶν παρευρισκομένων — τοῦ Ἰούδα — ὅστις ἠθέλησε νὰ δικαιολογήσῃ τὰ ἔνστικτα ταῦτα, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλανθρωπίας, λέγων: «Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου; Διότι ἠδύνατο τοῦτο νὰ πωληθῇ ἄνω τῶν τριακοσίων δηναρίων καὶ νὰ δοθῇ εἰς τοὺς πτωχούς». Ἀλλ᾽ ὁποία ἡ λεπτότης, ἡ ἀνεκτικότης, ἡ μακροθυμία τοῦ Διδασκάλου, ὅστις ἀντὶ νὰ ἐλέγξῃ καὶ ἐκθέσῃ τὸν ἄπιστον μαθητὴν ἐνώπιον ὅλων, δίδει εἰς αὐτὸν νέαν πίστωσιν χρόνου, διὰ νὰ ὁδηγήσῃ αὐτὸν πρὸς μετάνοιαν καὶ ἐπάνοδον εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐξέκλινεν. Ἡ πεπωρωμένη ἐκείνη συνείδησις δὲν ἀφυπνίσθη, οὔτε ἐπωφελήθη τῆς νέας ταύτης εὐκαιρίας διὰ νὰ ἀλλάξῃ κατεύθυνσιν. Ἀλλὰ ὑπῆρχον καὶ καρδίαι περισσότερον λεπταὶ καὶ περισσότερον εὐαίσθητοι, ὅπως ἡ γυνὴ μὲ τὸ ἀλάβαστρον μύρου. Ἀρκεῖ ὅτι αὐτὴ διὰ τῆς πράξεώς της ἀνεγνώρισε τὴν ἑαυτῆς μηδαμινότητα καὶ ἁμαρτωλότητα πρὸ τῆς ἁγιότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐθυσίασεν ὅ,τι εἶχεν.

3. ***Ἐκδήλωσις εὐγνωμοσύνης.*** Ὡς εἴπομεν, δὲν εἶναι βέβαιον ἂν ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο ἡ Μαρία, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου, ἢ ὄχι. Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἦτο, εἶναι πιθανὸν ὅτι συνεδέετο μὲ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Λαζάρου διὰ συγγενείας ἢ φιλίας. Ἦτο δὲ πρόσφατος ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. Ὁ τετραήμερος νεκρὸς ἀνεστήθη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. Αἱ ἀδελφαὶ Μαρία καὶ Μάρθα εἶχον ἀναγνωρίσει ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ ἐκεῖνον, ἡ παρουσία τοῦ ὁποίου θὰ ἀπέτρεπε τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ των. Ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζον ὅτι ἐκεῖνος, ὅστις ἠδύνατο νὰ προλάβῃ τὸν θάνατον, ἠδύνατο καὶ νὰ τὸν ἀνατρέψῃ, ἐπαναφέρων τὸν θανόντα εἰς τὴν ζωήν. Ἦτο λοιπὸν εὐνόητος ἡ βαθεῖα εὐγνωμοσύνη των πρὸς ἕνα, ὅστις εἶχεν ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου καὶ ὅστις ἦτο ὁ μόνος ἱκανὸς νὰ

ἐξαλείψῃ ὅλας τὰς αἰτίας τοῦ σωματικοῦ καὶ πνευματικοῦ θανάτου, διότι κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν μὲ τὸν ὡρισμένον σκοπὸν τοῦ νὰ ἄρῃ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τὰ βάρη καὶ τὴν ἐνοχὴν τῆς ἁμαρτίας, νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τῆς δουλείας καὶ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἁμαρτίας. Πάντα ταῦτα ἦσαν γνωστὰ πλέον εἰς τοὺς ἐν Βηθανίᾳ καὶ εἰς ἄλλους πολλούς. Ἀπὸ παντοῦ δὲ ἄνθρωποι συνέρρεον πρὸς Αὐτὸν καὶ ἕκαστος ἔφερε πρὸς Αὐτὸν τὴν ἀσθένειάν του, τὰ πάθη του, τὰς δυσκολίας του, ἀλλὰ καὶ τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην του, ἐκδηλουμένην μὲ ὅ,τι πολύτιμον, μὲ ὅ,τι ἄξιον, μὲ ὅ,τι κατάλληλον ἐνόμιζεν ἢ ἐπίστευεν ὅτι εἶχεν.

Ἡ γυνὴ αὕτη, ὡς εἴδομεν, ἔφερε τὸ ἀλάβαστρον μὲ τὸ βαρύτιμον περιεχόμενόν του, διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ ἐμπράκτως αὐτὰ τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἐπλήρουν τὴν καρδίαν της, καὶ ἴσως μὲ κάποιαν ἀμυδρὰν προαίσθησιν ὅτι αὐτὴ θὰ ἦτο ἡ τελευταία εὐκαιρία, τὴν ὁποίαν θὰ εἶχε. Καὶ φανταζόμεθα πόσον ἡ γυνὴ αὕτη θὰ ἔχαιρε μετὰ ταῦτα, ὅταν ἀνελογίζετο ὅτι μόνη αὐτὴ ἐξ ὅλων, ὅσοι ἠγάπησαν τὸν Ἰησοῦν, ἠξιώθη νὰ ἀλείψῃ μὲ μῦρον τὸ ἅγιον Αὐτοῦ σῶμα.

Τὸ ζήτημα δὲ τοῦτο τίθεται καὶ εἰς ἡμᾶς: Ἀφοῦ δὲν γνωρίζομεν πόσον ἀκόμη καιρὸν θὰ παραταθῇ ἡ ζωὴ ἡμῶν, ἀναγνωρίζομεν δὲ τὴν ἄπειρον ἁγιότητα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν σωτηρίου ἔργου Αὐτοῦ, καὶ συναισθανόμεθα ἀφ᾽ ἑτέρου τὸν ὄγκον τῆς ἁμαρτίας, ἥτις βαρύνει ἐπὶ τῶν συνειδήσεων ἡμῶν, ***εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ θυσιάσωμεν ὑπὲρ Αὐτοῦ τὰ πάντα;*** Εἴμεθα ἕτοιμοι οἱ νέοι ἀντὶ τοῦ μύρου, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχομεν, νὰ καταθέσωμεν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Χριστοῦ ὅλην τὴν νεανικὴν ἡμῶν ζωήν, ἱκανότητα καὶ χρησιμότητα καὶ πάσας ἐν γένει τὰς σωματικάς, διανοητικὰς καὶ πνευματικὰς ἡμῶν δυνάμεις; Εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰς δυνάμεις αὐτὰς διὰ τὸν Χριστόν, ἕκαστος εἰς τὸν ἰδιαίτερον κύκλον τῆς ἐργασίας του καὶ ἐντὸς τῆς ἀκτῖνος τῆς δράσεως, ἥτις διαγράφεται ἐνώπιον ἡμῶν, νὰ χρησιμοποιήσωμεν, λέγω, τὰς δυνάμεις μας αὐτὰς πρὸς συμπύκνωσιν τῶν τάξεων της Χριστιανικῆς νεολαίας, ἀφιερωμένης ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸν Χριστόν;

Εἴμεθα ἕτοιμοι οἱ πρεσβύτεροι καθ᾽ ἡλικίαν, οἱ γονεῖς, αἱ οἰκογένειαι καὶ τὰ μέλη τῆς ἐκκλησίας, νὰ ἀφιερώσωμεν τὰ πάντα ***(ἐγώ, συμφέρον, φιλοτιμίας,*** ὅλα) εἰς τὸν Χριστόν, διὰ νὰ ἐξυπηρετήσωμεν σκοποὺς ὄχι ***ἀτομικοὺς ἢ τοπικοὺς ἐκκλησιαστικούς, ἀλλὰ γενικοὺς Χριστιανικοὺς σκοποὺς — εἰρήνης, ἀγάπης, συνεργασίας, πίστεως, εὐσεβείας*** — πρὸς δόξαν τοῦ Χριστοῦ, πράττοντες ***ὅ,τι δυνάμεθα*** καὶ ἀλείφοντες μὲ τὸ μῦρον τῆς ***ἀνιδιοτελείας,*** τῆς ***εἰλικρινείας,*** τῆς ***ἀνυποκρίτου*** καὶ ***ὑπηρετικῆς ἀγάπης*** τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ; Ἐὰν τοῦτο ἤμεθα διατεθειμένοι καὶ ἀποφασισμένοι νὰ πράττωμεν, νέοι καὶ γέροντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδία, τότε καὶ μόνον τότε ἡ Χριστιανική μας πίστις καὶ αὐτοθυσία θὰ γίνῃ γνωστὴ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ὄχι διότι ζητοῦμεν δόξαν καὶ ἔπαινον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἵνα ἡ ζωὴ καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῶν χρησιμεύσῃ ὡς ἐγερτήριον εἰς ἄλλους, ὅπως ἡ θυσία τῆς γυναικὸς ἐκείνης τῆς Βηθανίας χρησιμεύει σήμερον εἰς ἡμᾶς μετὰ τόσους αἰῶνας ὡς παραίνεσις πρὸς θυσίαν καὶ ὑπηρεσίαν ὑπὲρ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

Εἴθε πᾶσα καρδία νὰ φέρῃ οὕτω τὸ ἑαυτῆς ἀλάβαστρον πολυτίμου μύρου καὶ νὰ τὸ ἐκχύσῃ ἐπὶ τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου πρὸς τιμὴν καὶ ἔπαινον Αὐτοῦ καὶ προαγωγὴν τῆς βασιλείας Αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ! Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΕΝ ΠΕΡΣΙΑ

Τὸν παρελθόντα Αὔγουστον συνεκροτήθη ἐν Τεχεράνῃ ἡ 3η Συνδιάσκεψις τῶν ἐν Περσίᾳ Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ εἴδησις αὕτη ἐξέπληξε βεβαίως τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, διότι ἀγνοεῖται γενικῶς ἡ ὕπαρξις Χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ. Ἐν τούτοις, τὸ γεγονὸς ἐπιβεβαιοῦται ἤδη καὶ ἐκ τῶν διαφόρων ἐμπεριστατωμένων ἐκθέσεων περὶ τῆς εἰρημένης Συνδιασκέψεως, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ μικρὸς Χριστιανικὸς πυρήν, ὅστις ὑφίσταται εἰς τὴν Περσίαν ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων, ἔχει τελευταίως ἀναβλαστήσει εἰς νέαν ζωὴν καὶ σήμερον ἀναγνωρίζεται ἐκεῖ ὡς στοιχεῖον ἐνεργητικὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Πρὶν ἢ περιγράψωμεν τὸ ἐν Περσίᾳ σημερινὸν ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον ἀνεπτύχθη ἐν μέσῳ λαοῦ ἐξ ὁλοκλήρου ὀπαδοῦ τοῦ Ἰσλάμ, θὰ ἦναι ἐνδιαφέρον νὰ ρίψωμεν βλέμμα ἐπὶ τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ ἴδωμεν πῶς εἰσεχώρησεν ἐκεῖ τὸ πρῶτον ὁ Χριστιανισμὸς καὶ κατὰ πόσον συνετέλεσαν εἰς τὴν νεωτέραν προαγωγὴν αὐτοῦ αἱ ξέναι ἱεραποστολαί.

***

Εἶναι ἄγνωστον πότε καὶ ὑπὸ τίνος εἰσήχθη τὸ πρῶτον ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία εἰς τὴν Περσίαν. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς ἐκήρυξεν ἐκεῖ τὸν Χριστόν, στερεῖται οἱασδήποτε βεβαίας ἱστορικῆς βάσεως, ὡς καὶ ἡ παράδοσις, ἥτις συνδυάζει τὸ ὄνομα τοῦ Θωμᾶ μὲ τὸ τοῦ Βαρθολομαίου, ὡς ἱεραποστόλου τῶν Ἰνδιῶν.

Πάντως ὁ συστηματικὸς εὐαγγελισμὸς τῆς Περσίας ὀφείλεται εἰς τὸν ἱεραποστολικὸν ζῆλον τῶν ὀπαδῶν τοῦ Νεστορίου, οἵτινες ἐξορισθέντες ἐκ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους μετὰ τὸν ἀναθεματισμὸν τοῦ Νεστορίου ὑπὸ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀπεσύρθησαν εἰς Συρίαν καὶ Περσίαν, ὅπου ἵδρυσαν πολυαρίθμους ἐκκλησίας. Ὡσαύτως εἰς τὴν Ἔδεσσαν πρῶτον καὶ ὕστερον εἰς τὴν Νίσιβιν τῆς Περσίας ἵδρυσαν μεγάλας θεολογικὰς σχολάς, ὅπου κατηρτίζοντο ἱερεῖς καὶ ἱεραπόστολοι. Αἱ Νεστοριαναὶ ἱεραποστολαὶ ἐξηπλώθησαν ὄχι μόνον καθ᾿ ὅλην τὴν Περσίαν, Ἀρμενίαν καὶ Ἀραβίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς χώρας τῆς Κεντρῴας Ἀσίας (ἃς σήμερον καλοῦμεν Τουρκεστάν, Χίβαν, Βοχάραν, κλπ.)· εἰσεχώρησαν καὶ εἰς τὴν Ἰνδοστάνην καὶ ἔφθασαν καὶ μέχρι Κίνας. Κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα ἡ Νεστοριανὴ Ἐκκλησία περιελάμβανεν 25 μεγάλας ἐπαρχίας καὶ ἄνω τῶν 70 ἐπισκοπῶν. Οἱ 400,000 «Χριστιανοὶ τοῦ Θωμᾶ», οἵτινες σήμερον κατοικοῦν εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Νοτίου Ἰνδοστάνης ἀναμφιβόλως εἶναι ἀπόγονοι τῶν προσηλύτων τῶν Νεστοριανῶν ἱεραποστόλων.

Τοὺς ἐξορίστους τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους Νεστοριανοὺς ἐδεξιώθη προθύμως καὶ ἐπροστάτευσεν ἡ Περσία ἐκ λόγων πολιτικῆς ἐχθρότητος πρὸς τὸ Βυζάντιον. Εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τούτους ἐχορηγήθη ἐλευθερία λατρείας καὶ ἄλλα προνόμια, ἅτινα ὅμως διήγειραν κατ᾿ αὐτῶν τὸν φθόνον τῶν Μάγων, ἀποτελούντων ἰσχυρὰν μερίδα ἐν τῇ Περσικῇ ἐπικρατείᾳ. Ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐβράδυναν οἱ Νεστοριανοὶ Χριστιανοὶ νὰ ὑποστοῦν ἀπηνῆ διωγμὸν ἐκ μέρους τῶν Μάγων. Μόλις δὲ εἶχον συνέλθει ἐκ τοῦ διωγμοῦ τούτου, ἐπῆλθε κατὰ τὸν 8ον αἰῶνα ἡ εἰσβολὴ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ, ὅστις ταχέως ἐκυριάρχησεν ἀπ᾿ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Περσίας. Χάρις ὅμως εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ Νεστοριανοῦ πατριάρχου Ἰησοῦ-Ἰαβέζ, ὁ Χαλίφης ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐλευθέραν ἄσκησιν τῆς θρησκείας αὐτῶν, ἐπὶ πληρωμῇ κεφαλικοῦ τινος φόρου, ὅστις βρυδύτερον κατηργήθη. Οὕτω δὲ διεσώθη ἐπὶ πέντε αἰῶνας ὁ Περσικὸς Χριστιανισμὸς ἐν μέσῳ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Τὴν δὲ περίοδον ταύτην ἐχρησιμοποίησαν οἱ Νεστοριανοὶ ἱεραπόστολοι διατρέχοντες τὰς γείτονας καὶ τὰς μεμακρυσμένας χώρας καὶ κηρύττοντες τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα εἰσήγαγον τὸν Χριστιανισμὸν εἰς τὴν χώραν τῶν Ταρτάρων, ὅπου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 13ου αἰῶνος ὑφίσταντο Χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι, ὡς ἀναφέρει ὁ γνωστὸς Ἰταλὸς περιηγητὴς τοῦ Μεσαίωνος Μάρκο Πόλο. Ἐκτὸς δὲ τῆς συμπήξεως ἰθαγενῶν Χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν μεταξὺ τῶν βαρβάρων, οἱ Νεστοριανοὶ ἱεραπόστολοι μετέφρασαν τὴν Καινὴν Διαθήκην εἰς Ἰνδο-Ἰρανικὴν γλῶσσαν, λαλουμένην τότε ὑπὸ τῶν φυλῶν τοῦ βορειο-ἀνατολικοῦ τμήματος τῆς Ἀσίας. Τοῦ ἔργου τούτου ἀνευρέθη ἓν χειρόγραφον κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, ὡς καὶ τοῦ ἀλφαβηταρίου τὸ ὁποῖον συνετάχθη πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν φυλῶν ἐκείνων, τῶν στερουμένων γραπτῆς γλώσσης. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Σταυροφοριῶν οἱ Λατῖνοι κατέβαλον μεγάλας προσπαθείας, ὅπως προσελκύσουν τοὺς Νεστοριανοὺς Χριστιανοὺς πρὸς τὸν Παπισμόν, ἀλλ᾿ εἰς μάτην. Ἡ εἰσβολὴ τῶν βαρβάρων ὑπὸ τὸν κατακτητὴν Τιμοὺρ κατὰ τῷ 1400 διεσκόρπισε πλείστας Χριστιανικὰς κοινότητας τῶν Νεστοριανῶν, ἐκ δὲ τῶν ὑπολειφθέντων ἀπεσπάσθησαν τότε οἱ γνωστοὶ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Χαλδαῖοι» Χριστιανοί, οἵτινες κατέφυγον εἰς τὴν προστασίαν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τῶν βαρβάρων. Ἔκτοτε δὲ ἀποτελοῦν τὴν ***Οὐνιτικὴν Χαλδαϊκὴν Ἐκκλησίαν,*** ἥτις ἀναγνωρίζει τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πάπα. Πάντα ὅμως τὰ διαβήματα τῆς Ρώμης πρὸς ἀπορρόφησιν τῆς ἀρχαιοτάτης ἐκκλησίας τῶν Νεστοριανῶν Χριστιανῶν ἀπέβησαν μάταιαι, ἀποκρουσθεῖσαι ὑπὸ τούτων, οἵτινες καλοῦν «Ἡττημένους» τοὺς προσχωρήσαντας εἰς τὸν Παπισμὸν ἀδελφούς των. Ζοῦν σχεδὸν ἐν ἀπομονώσει ἀπὸ τὴν λοιπὴν Χριστιανοσύνην, διατηροῦντες ἀκέραια τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔθιμα τῶν χρόνων τῆς ἱδρύσεώς των. Ἀποτελοῦν ὄχι μόνον Ἐκκλησίαν ἀλλὰ καὶ ἐθνικὸν ὀργανισμὸν—γενάρχης τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ ἐκκλησιαστικὸς αὐτῶν προϊστάμενος, ὅστις τιτλοφορεῖται ***«Καθολικός»,*** ἤτοι, ἔχει περίπου τὸ ἀξίωμα Πατριάρχου Οἱ ναοί των εἶναι ἀπέριττοι οἰκοδομαί, στερούμεναι πάσης διακοσμήσεως καὶ ὡς μόνον σύμβολον ἔχουσαι τὸν Σταυρόν, πρὸς τὸν ὁποῖον τρέφουν βαθὺν σεβασμόν. Μέχρις ἐσχάτων ὅλα των τὰ λειτουργικὰ βιβλία ἦσαν χειρόγραφα. Τὴν ἔλλειψιν ἐντύπων τοιούτων ἀνεπλήρωσε τὸ ἐν

Οὐρούμιᾳ συσταθὲν ὑπὸ τῆς ἱεραποστολῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας τυπογραφεῖον, ὅπερ ἐξέδωκε καὶ πολλὰ ἄλλα θρησκευτικὰ δημοσιεύματα.

***

Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἑσπερίας διὰ τὴν παναρχαίαν ταύτην καὶ ἐν πολλοῖς καθυστερημένην Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν προεκλήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ὑπὸ τῶν ἐκθέσεων τῶν πρώτων Ἀμερικανῶν ἱεραποστόλων, οἵτινες ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Οὐρούμιαν ἀπὸ τοῦ 1834. Σκοπὸς τῆς ἱεραποστολῆς ταύτης ὑπῆρξεν ὄχι ἡ διάσπασις τῆς παναρχαίας ἐκείνης ἐκκλησίας, ἀλλ᾽ ἡ προσέγγισις αὐτῆς πρὸς τὸν ἔξω Χριστιανικὸν κόσμον καὶ ἡ διεύρυνσις τοῦ πνευματικοῦ καὶ διανοητικοῦ ὁρίζοντος τῶν Νεστοριανῶν Χριστιανῶν.

Ἀποτέλεσμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἑνιαίας προσπαθείας εἶναι ἡ παρὰ τὴν Οὐρούμιαν ἵδρυσις Κολλεγείου καὶ Νοσοκομείου καὶ ἡ συγκρότησις Συριακῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐν Περσίᾳ καὶ Τουρκίᾳ. Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἀντιπροσωπεύεται σήμερον ἐκεῖ ὑπὸ τῆς ἱεραποστολῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας, ἱδρυθεῖσα τῷ 1886. Σκοπὸς αὐτῆς, ὡς διαλαμβάνει ἡ προκήρυξις αὐτῆς, δὲν εἶναι νὰ θίξῃ τὰ δόγματα τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἅτινα ἀσπάζονται πάντες οἱ Χριστιανοί, ἀλλὰ νὰ ἐνισχύσῃ μίαν παναρχαίαν ἐκκλησίαν, τῇ αἰτήσει τοῦ πρωθιεράρχου αὐτῆς καὶ τῇ ἐγκρίσει τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας, ἀντιπροσώπου τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἕδρα τῆς ἱεραποστολῆς ταύτης εἶναι ἡ Οὐρούμια, ὅπου λειτουργεῖ σχολὴ ἱερατικὴ καὶ διεξάγεται ἔργον ἐκδοτικόν, ὡς ἐλέχθη, διὰ μέσου τοῦ ἐκεῖ συσταθέντος Τυπογραφείου.

Μία Ρωσσικὴ Ὀρθόδοξος ἱεραποστολὴ ἀπεστάλη ἐκεῖ τῷ 1898 κατόπιν ἐνεργείας ἐπισκόπου τινὸς Νεστοριανοῦ, ὅστις προσεχώρησεν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας καὶ ἐπιστρέψας εἰς Περσίαν μετὰ Ρώσσων ἱεραποστόλων κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ μέλη ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων ἱεραποστολῶν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς παλαιᾶς Νεστοριανῆς Ἐκκλησίας· διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ δὲ αὐτῆς πρὸς τὸ ἔργον τῶν Ἀγγλικανῶν ἱεραποστόλων, ἠνάγκασε τούτους νὰ κλείσωσι τὰ σχολεῖά των εἰς τὰ καταληφθέντα ὑπὸ τῶν Ρώσσων τμήματα τῆς Περσίας.

Ἡ Ρωμαιο-καθολικὴ ἱεραποστολὴ ἀντιπροσωπεύεται κυρίως ὑπὸ τῆς ἐκλατινισθείσης Οὐνιτικῆς Ἐκκλησίας τῶν Νεστοριανῶν, ἣν ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, καὶ διατηρεῖ σχολεῖα ἐν Οὐρούμιᾳ καὶ Χοσρόβᾳ, ἔνθα ἔχει τὰ κυριώτερα αὐτῆς κέντρα.

Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Προτεσταντισμοῦ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν Νεστοριανῶν ἔσχον ὡς ἀπώτερον ἀποτέλεσμα τὴν ἵδρυσιν ἰθαγενῶν Εὐαγγελικῶν ἐκκλησιῶν, τῶν ὁποίων ἡ αὔξησις καὶ πρόοδος, βραδεῖα κατ᾽ ἀρχάς, ἀνεπτερώθη ἐπ᾽ ἐσχάτων, αἱ δὲ ἐκκλησίαι αὗται ἀνέπτυξαν δρᾶσιν αὐθόρμητον καὶ ποικίλην. Ἐντὸς περιβάλλοντος ὅλως Ἰσλαμικοῦ, ἀποκλειστικοῦ καὶ ζηλοτύπου, ἡ πρόοδος αὐτῶν ἐφαίνετο μὲν βραδεῖα ἀλλ᾽ ἦτο πράγματι ἰσχυρά, καθότι κατερρίπτοντο ἀθορύβως τότε, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, τὰ μέγιστα προσκόμματα, ὅσα ποτὲ ἀντεμετώπισε νέος ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμός.

Ἐφαίνετο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ συμπηχθῇ ἐκκλησία Χριστιανικὴ ἐκ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Τὸ προκαταρκτικὸν ὅμως στάδιον ὑπῆρξεν ἐπιτυχές, καθ᾽ ὅλον δὲ τὸ

Περσικὸν Κράτος ἱδρύθησαν ἀνθηραὶ Χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι. Ἐξ ἄλλου δὲ ἔχει ἐπέλθει καὶ νέα θρησκευτικὴ νοοτροπία παρὰ τῷ Περσικῷ λαῷ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως. Παρατηρεῖται σήμερον μεταξὺ τῶν Περσῶν πνεῦμα μεγάλης ἀνεξιθρησκείας, ἐν γένει, καὶ ἐπιθυμίας τῆς γνώσεως τῆς ἀληθείας—πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἐκπλήττει καὶ τοὺς αἰσιοδοξοτέρους ἱεραποστόλους μεταξὺ τῶν Μωαμεθανῶν. Ὄχι μόνον δὲν προβάλλεται τώρα κανὲν ἐμπόδιον εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀρχαία ἰθαγενὴς Χριστιανικὴ ἐκκλησία φαίνεται ὅτι κατενόησε καλῶς τὰς εὐθύνας, ἃς φέρει, καὶ τὰς εὐκαιρίας αἵτινες παρουσιάζονται, ἀποβλέπει δὲ εὔελπις καὶ ἐνθουσιωδῶς πρὸς τὸ μέλλον. Θεωρεῖ δὲ ἀπαραίτητον ὅπως ὅλαι αἱ μονάδες τοῦ Εὐαγγελικοῦ συγκροτήματος ἀντιπροσωπεύωνται εἰς συνδιασκέψεις γενικὰς ὁλοκλήρου τῆς ἐκκλησίας. Ἡ τελευταία τῶν συνδιασκέψεων τούτων ἐνέχει πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς ποθοῦντας νὰ ἴδωσι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Μωαμεθανῶν εἰς τὸν Χριστιανισμόν.

Ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, ἡ 3η Συνδιάσκεψις ὅλων τῶν ἐν Περσίᾳ ἰθαγενῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν ἔλαβε χώραν ἐν Τεχεράνῃ ἀπὸ 19-27 Αὐγούστου τοῦ 1931. Προσκλήσεις εἶχον σταλῆ εἰς πάσας τὰς ἐν τῇ χώρᾳ ὠργανωμένας Ἐκκλησίας καὶ εἰς ὅλους τοὺς σταθμούς, ὅπου εἰσέτι δὲν ὠργανώθησαν Ἐκκλησίαι. Ἐξ 21 Ἐκκλησιῶν, αἱ 19 ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν. Ἐπίσης ἀντεπροσωπεύθησαν καὶ διάφοροι κατὰ τόπους ὁμάδες μήπω ὀργανωθεῖσαι. Παρέστησαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβυτερικῆς Ἐκκλησίας. Ἐκ 15, ἐκτὸς τῆς Τεχεράνης, πόλεων, παρῆσαν 95 ἀντιπρόσωποι, ἐκ τῶν ὁποίων 66 Πέρσαι καὶ 29 ἱεραπόστολοι. Τὸ σύνολον τῶν ἀντιπροσώπων ἀνήρχετο εἰς κάθε συνεδρίασιν εἰς 140—150.

Τὸ πρόγραμμα ἑκάστης ἡμέρας περιελάμβανεν ὁμιλίας καὶ λόγους ὑπὸ ἱεραποστόλων καὶ Περσῶν ἡγετῶν τοῦ Εὐαγγελιστικοῦ ἔργου. Ἀνεγνώσθησαν ἐπίσης ἐμπεριστατωμέναι ἐκθέσεις ἀπὸ πάσας τὰς ὠργανωμένας ἐκκλησίας. Ὧραι τακτικαὶ ἦσαν ἀφιερωμέναι εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Τὸ ἥμισυ τῶν ἐκφωνηθέντων λόγων ἦσαν ὑπὸ Περσῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς ἐδείχθησαν δυνατοὶ ἐν πνευματικῇ εὐγλωττίᾳ. Τὰ θέματα τῶν λόγων τούτων, ἀποβλέποντα εἰς τὰς ἀτομικὰς ἀνάγκας τῶν ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας, ἦσαν τὰ ἑξῆς:

Α') Αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

— Ὁ Θεὸς Πατὴρ ἡμῶν.
— Ἡ ἀληθὴς λατρεία εἶναι λατρεία πνευματική.
— Ἡ διὰ πίστεως σωτηρία.
— Ἡ νικηφόρος ζωὴ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
— Τὸ ὑπέροχον τῆς Ἀληθείας.
— Ἡ πρὸς τοὺς ὑπεναντίους πρέπουσα στάσις.
— Ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη καὶ ὑπηρεσία,

Β') Ὁ Χριστιανισμὸς διὰ τὴν Περσικὴν Ἐκκλησίαν.

—Ἡ Κυριότης τοῦ Χριστοῦ.
—Τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ὁ κόσμος.
— Τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Περσίαν. Τὸ καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας.
» » » ». Τὸ καθῆκον τῶν ἀτόμων.
— Τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰ παιδία.
— Ἡ Χριστιανικὴ Ζωή.
—Ἡ ἀτομικὴ ἀφιέρωσις.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς Συνδιασκέψεως ἐβαπτίσθησαν δύο τέως Μωαμεθανοί, ἐτελέσθη δὲ καὶ ἡ τελετὴ τῆς Εὐχαριστίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος πάντες οἱ ἀντιπρόσωποι, τελεταρχούντων τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Πρεσβυτερίου Ἱεραποστολῆς καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Η ΑΓΑΘΟΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Ὁ Θεὸς ὅμως πλούσιος ὢν εἰς ἔλεος, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἐνῷ ἤμεθα νεκροὶ διὰ τὰ ἁμαρτήματα, ἐζωοποίησεν ἡμᾶς μετὰ τοῦ Χριστοῦ (κατὰ χάριν εἴσθε σεσωσμένοι) καὶ συνανέστησε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ διὰ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγαθότητος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

(Ἐφεσ. β'. 5—7).

Ἐσκέφθης ποτέ, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, περὶ τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἔχει ὁ Θεός, δεικνύων τὴν ἀγαθότητα Αὐτοῦ; Τοῦτο εἶναι σκέψις πλουσία εἰς ἀνεκφράστους εὐλογίας. Δι' αὐτῆς ἐκτυλίσσονται τρόντι ὑπὲρ σοῦ οἱ ἄπειροι θησαυροὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Λάβε ὑπ' ὄψιν πρῶτον τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὡς πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τοῦ κόσμου τούτου. Κεῖται οὗτος ὅλως ἐν τῷ πονηρῷ (Α'. Ἰωάν. ε'. 19)· ἀπέρριψε καὶ ἐσταύρωσε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν (Πράξ. δ'. 26, 17)· εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν καταδίκην τοῦ ὑπερτάτου Κριτοῦ, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ θέσις πάντων ὅσοι ἀποτελοῦν τὸν κόσμον. Οἱ πάντες ἀτομικῶς εἶναι ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ, καταδικασμένοι εἰς ἀπώλειαν (Ρωμ. η'. 7). Ἐνῷ δὲ τοιαύτη εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Θεὸς λαμβάνει ἐκ ταύτης τὴν ἀφορμήν, ἵνα δείξῃ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτός Του καὶ νὰ φανερώσῃ τὴν ἀγαθότητά Του εἰς ἐκείνους, οἵτινες εἶναι νεκροὶ εἰς τὰ παραπτώματα καὶ τὰς ἁμαρτίας των. Ἐξεγείρει αὐτούς, τοὺς ζωοποιεῖ καὶ τοὺς καθίζει ἐν τοῖς οὐρανοῖς μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, «διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ διὰ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγαθότητος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

Ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι ἅγιος καὶ δίκαιος. Πρέπει λοιπὸν ἡ ἁγιότης Αὐτοῦ νὰ μείνῃ ἀκεραία καὶ ἡ δικαιοσύνη Αὐτοῦ νὰ ἱκανοποιηθῇ, πρὶν ἢ δειχθῇ ἡ ἀγαθότης Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἁμαρτωλούς. Ἐνταῦθα, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, ἐπίστησον τὴν

προσοχήν σου εἰς τὴν ***ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ***. Διὰ νὰ κατορθωθῇ ὁ συμβιβασμὸς αὐτός, ὁ Χριστὸς ἐταπείνωσεν Ἑαυτὸν (Φιλιππ. β΄. 7)· κατῆλθεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἐν μέσῳ τῆς ἀθλιότητος καὶ τῆς καταστροφῆς, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἐβυθίσθη διὰ τῆς ἁμαρτίας, εὑρεθεὶς κατὰ τὸ σχῆμα ὡς ἄνθρωπος καὶ λαβὼν μορφὴν δούλου! (Φιλιππ. β΄. 7, 8). Ἐκεῖ δὲ ὡς ἑκούσιον θῦμα ἔχυσε τὸ αἷμά Του καὶ προσέφερε τὴν ζωήν Του εἰς τὸν Θεόν.

Ἀλλ᾽ Ἐκεῖνος, ὅστις ἐθανατώθη, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἀναστὰς τώρα ἔχει ὑπερυψωθῇ ὑπεράνω τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἀθλιότητος τῆς ἀρχαίας πλάσεως, ἵνα λάβῃ ὡς μετόχους εἰς τὴν ἔνδοξον Αὐτοῦ μακαριότητα τοὺς ἀπέλπιδας ἁμαρτωλούς. Πόσον ἀληθῶς θαυμασία ἡ ἀγάπη αὕτη! Ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται πρῶτον νὰ λάβῃ τὴν θέσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐδῶ κάτω, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀναβιβάσῃ αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει Αὐτὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς (Ἰωάν. ιζ΄. 22—24).

Ἀλλὰ σημείωσον πόσον εἰς τοῦτο αἱ ὁδοὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι διάφοροι τῶν ὁδῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος φρονεῖ ὅτι δεικνύει ἀγαθότητα, ὅταν κάμνῃ χάριν ***εἰς ἕνα φίλον του***· ὁ Θεὸς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ εὐλογεῖ ***τοὺς ἐχθρούς του***! Εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ ἔργον συγκαταβαίνει μέχρι τῶν εὐτελεστέρων καὶ τῶν μᾶλλον ἐξηχρειωμένων πλασμάτων Του· καθότι οὐδὲν πλάσμα ἔχει τόσον ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τοῦ Πλάστου, ὅσον ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ᾽ ὁ σκοπὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ δείξῃ τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτός Του· καὶ ὅσῳ μᾶλλον ὁ χαρακτὴρ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους εὐλογεῖ, εἶναι ἀνάξιος καὶ ἡ κατάστασις αὐτῶν εἶναι ἀθλία, τόσῳ μᾶλλον εἶναι ὑπερβάλλουσα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Οὕτως ὁ ἄνθρωπος εἶναι πράγματι τὸ πλάσμα τὸ προσφορώτερον διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν, καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς ἀπελπιστικῆς αὐτοῦ καταστάσεως καὶ τοῦ ὑπερβάλλοντος τῆς ἁμαρτίας του. Οὐδεὶς λοιπὸν ἄνθρωπος, ὅσον δήποτε εὐτελὴς καὶ ἂν ἦναι, στερεῖται τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χάριτος ταύτης, ἥτις παρέχεται διὰ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, ἐκτὸς ἐὰν ἀπορρίψῃ τὴν χάριν ταύτην. Αἱ ἁμαρτίαι σου λοιπόν, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, τὰς ὁποίας ἴσως θεωρεῖς ὡς τὴν αἰτίαν τῆς μεγαλειτέρας σου δυστυχίας, εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ σὲ κάμῃ νὰ εὕρῃς τὸν Χριστόν, διότι ὁ Χριστὸς εἶναι Σωτήρ, καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητά Του ταύτην δὲν φροντίζει εἰμὴ περὶ τῶν ἁμαρτωλῶν (Μάρκ. β΄. 16, 17). Ὅσοι, ὅμοιοι μὲ τοὺς Φαρισσαίους, νομίζουν ἑαυτοὺς δικαίους, ἀφίνονται κατὰ μέρος (Ἰωάν. θ΄. 41).

Πόσον ἀπεριόριστοι εἶναι αἱ εὐλογίαι, τὰς ὁποίας ἐπιφυλάσσει ὁ Θεὸς ἐν τῷ Χριστῷ εἰς τὸν ἁμαρτωλόν, ὅστις μετανοεῖ ὡς ὁ ἄσωτος υἱὸς (Λουκ. ιε΄.), ἀφοῦ ὁ Θεὸς θέλει νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἀγαθότητά Του, ποιῶν χάριν καὶ ἔλεος! Καὶ ὅμως πόσον ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ εἶναι βραδεῖα εἰς τὸ νὰ συλλάβῃ τὴν ἀλήθειαν ταύτην! Ὅλως ἐσκοτισμένη ὡς ἐκ τῶν ἐλλείψεών της, φρονεῖ συχνότατα ὅτι αἱ πλήρεις χάριτος προθέσεις τοῦ Κυρίου εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὸ μικρὸν μέτρον τῆς χάριτος, τῆς ὁποίας νομίζει ὅτι ἔχει ἀνάγκην! Ἀλλ᾽ ἐὰν ὁ Θεὸς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ Αὐτοῦ ἀπεφάσισε ν᾽ ἀποκαλυφθῇ διὰ τῆς ἐξασκήσεως τῆς ἀνεκφράστου χάριτος καὶ τῆς ἀγαθότητός Του, ποῖοι εἴμεθα ἡμεῖς νὰ θέσωμεν ὅριον εἰς τὴν εὐλογίαν, τὴν ὁποίαν θέλει νὰ μᾶς δώσῃ. Ὁ Θεὸς εὐλογεῖ τοὺς πτωχοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν, θὰ εἴπῃ τις. Μάλιστα, ἀλλὰ τὸ μέτρον τῆς εὐλογίας,

τὴν ὁποίαν τὸ Εὐαγγέλιον παρουσιάζει εἰς ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλόν, εἶναι ἀνάλογον τῆς ἀπείρου χάριτος καὶ ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ. Ἂς μὴ διστάσῃ μηδείς, ὑπὸ πρόφασιν ταπεινοφροσύνης, νὰ λάβῃ τὸ πλούσιον μέτρον τῆς εὐλογίας, εἰς τὴν ὁποίαν καλεῖται ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, ὁ Θεὸς δεικνύει τώρα τὴν ἀγαθότητα Αὐτοῦ ποιῶν χάριν· θὰ θελήσῃς λοιπὸν νὰ ἐναντιωθῇς εἰς τὸ θέλημα Αὐτοῦ; Ἡ θέλησις Αὐτοῦ εἶναι νὰ ἐξαλείψῃ ὅλας τὰς ἁμαρτίας σου διὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ χυθέντος αἵματος, νὰ σὲ καταστήσῃ συγκοινωνὸν μετ᾽ αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ σὲ εὐλογήσῃ μὲ πᾶσαν εὐλογίαν πνευματικὴν δι᾽ Αὐτοῦ (Ἐφεσ. α΄. 3).

Ὁ Θεὸς ἀπεκαλύφθη ἐν τῷ Χριστῷ. Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ πρὸ πάντων ὁ Θεὸς ἐφανέρωσε τὴν τελείαν Αὐτοῦ ἁγιότητα καὶ τὴν ἀνέκφραστον Αὐτοῦ ἀγάπην. Δὲν δύναται νὰ ἀθῳώσῃ τὸν ἔνοχον· δὲν δύναται νὰ παραβλέψῃ τὴν ἁμαρτίαν. Ἀλλ᾽ ὁ Χριστὸς «ὁ δίκαιος» ἔλαβεν ἐφ᾽ Ἑαυτὸν ὅλας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ ἱκανοποίησεν οὕτω πληρέστατα πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Θείας δικαιοσύνης. Ἔπαθε διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἵνα ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὸν Θεόν. Ἀφοῦ δὲ ἐξωφλήθησαν οὕτως αἱ ἁμαρτίαι, ὁ Θεὸς εἶναι τώρα ἐλεύθερος νὰ δωρήσῃ εἰς τὸν μετανοοῦντα ἁμαρτωλὸν ὅλους τοὺς ἀνεξαντλήτους θησαυροὺς τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀγαθότητος Αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς μᾶς προσκαλεῖ νὰ προσερχώμεθα πρὸς Αὐτὸν ὡς τέκνα, ἵνα ἀπολαύσωμεν τῆς ἰδίας ἀγάπης, μεθ᾽ ἧς ἀγαπᾷ τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ, τοῦ ὁποίου μᾶς κάμνει ἀδελφοὺς καὶ συγκληρονόμους τῆς αἰωνίου μακαριότητος ἐν οὐρανῷ. (Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)·

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Ὁ κόσμος σήμερον ἀγωνιᾷ καὶ ταράσσεται διὰ τὴν οἰκονομικὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐργασίας. Ἡ βιομηχανία πολλῶν χωρῶν πάσχει. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Ἀμερικήν, τὰ δύο πλουσιώτατα ἔθνη, ὑπάρχουν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων χωρὶς ἐργασίαν. Ὁ σοσιαλισμὸς καὶ ὁ Μπολσεβικισμὸς προσπαθοῦν νὰ κερδίσουν τὸν ἐργατικὸν κόσμον, ἐκμεταλλευόμενοι τὴν οἰκονομικὴν αὐτὴν στενοχωρίαν τοῦ κόσμου καὶ παριστάνοντες ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη ὀφείλεται εἰς τοὺς κεφαλαιοκράτας καὶ εἰς τὴν τυραννίαν τῶν ἀστικῶν τάξεων. Τοῦτο εἶναι ἴσως ἀληθὲς ἐν μέρει, ἀλλὰ μόνον ἐν μέρει· διότι τὸ κακὸν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα πολλῶν αἰτίων.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλομεν ἐδῶ νὰ τονίσωμεν, εἶναι ὅτι οὔτε ὁ Μπολσεβικισμὸς οὔτε ὁ σοσιαλισμὸς εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσουν μίαν ριζικὴν θεραπείαν τῆς καταστάσεως. Ὁ Μπολσεβικισμὸς ἐφηρμόσθη εἰς τὴν Ρωσσίαν χωρὶς νὰ ἔχῃ κανένα ἀντίπαλον· καὶ μετὰ δεκαπέντε ἐτῶν ἐφαρμογὴν ἡ Ρωσσία εὑρίσκεται εἰς πλήρη ἀναρχίαν καὶ κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν ἀποσύνθεσιν. Ὁ σοσιαλισμὸς ἐπίσης ἀκολουθεῖ μερικὰς ἐσφαλμένας θεωρίας, αἱ ὁποῖαι ποτὲ δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθοῦν καὶ νὰ ἐπιτύχουν, διότι θέλει διὰ νόμων νὰ διορθώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, χωρὶς νὰ ζητήσῃ πρῶτον νὰ τὴν ἀναπλάσῃ ἠθικῶς καὶ νὰ τὴν μορφώσῃ πνευματικῶς.

Μόνος ὁ ἀληθὴς Χριστιανισμὸς δύναται νὰ ἀναγεννήσῃ τὸν δυστυχῆ αὐτὸν κόσμον, καὶ νὰ καταργήσῃ ὅλα τὰ κακά, τὰ ὁποῖα τὸν μαστίζουν. Καὶ τὴν πεποίθησιν αὐτὴν διετύπωσαν τελευταίως πολλοὶ ἔγκριτοι ἄνδρες, ἀσχολούμενοι μὲ τὰ ἐργατικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα.

῾Ο Δαβὶδ Καρνέγη, μέλος τῆς ᾿Αγγλικῆς ᾿Επιτροπῆς ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν ζητημάτων, εἶπεν ἐσχάτως εἰς μίαν μεγάλην συνέλευσιν: «Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι κάθε ἐργατικὸν πρόβλημα δύναται νὰ λυθῇ, ἐὰν ἐφαρμοσθοῦν εἰς αὐτὸ αἱ ἀρχαὶ τοῦ ᾿Ιησοῦ Χριστοῦ. Καὶ τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι τὸ ἔργον τῶν ᾿Εκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἀσκήσουν τὴν ἐπιρροήν των καὶ μὲ τοὺς ἐργάτας καὶ μὲ τοὺς ἐργοδότας».

῾Ο κ. Ρ. Βάβσων, πρόεδρος μιᾶς Βιομηχανικῆς ῾Ενώσεως ἐν Σκωτίᾳ, εἰς τὴν αὐτὴν συνέλευσιν εἶπε: «Μόνον ἐὰν εἰσχωρήσῃ περισσότερον ἡ θρησκεία εἰς τὰς καρδίας τῶν κεφαλαιούχων καὶ τῶν ἐργατῶν, ἠμποροῦν νὰ λυθοῦν τὰ ἐργατικὰ προβλήματα».

῾Ο κ. Οὐάλς, ᾿Επίτροπος τῆς Συνδιαλλαγῆς εἰς τὸ ᾿Αμερικανικὸν ῾Υπουργεῖον τῆς ᾿Εργασίας εἶπε: «Πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς διδασκαλίας τοῦ ᾿Ιησοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον εἰς τὰς καρδίας μας, ἂν θέλωμεν νὰ ἴδωμεν τὴν βιομηχανίαν μας νὰ εὐημερήσῃ».

Πέρυσι μία συνέλευσις τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐργατικῶν σωματείων τῆς πολιτείας ᾿Οχάϊο τῶν ῾Ηνωμ. Πολιτειῶν ἐψήφισε τὸ ἑξῆς ψήφισμα:

«1ον. ῾Ομοφώνως διακηρύττομεν ὅτι αἱ διδασκαλίαι τοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἠμποροῦν νὰ ἀσπασθοῦν.

2ον. Πιστεύομεν ὅτι τὸ πρόγραμμα τοῦτο δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλα τὰ ἐργατικὰ προβλήματα, καὶ ὅτι μόνον διὰ τοῦ προγράμματος τούτου δύνανται νὰ λυθοῦν αἰσίως τὰ ἐργατικὰ προβλήματα.

3ον. Δηλοῦμεν ὅτι θὰ συνεργασθῶμεν ἐκθύμως μὲ ὅλους, ὅσοι θέλουν νὰ συμπράξουν μαζύ μας, ὅπως ἐφαρμοσθῇ τὸ πρόγραμμα τοῦτο εἰς τὴν πολιτείαν ᾿Οχάϊο.

4ον. ᾿Εκλέγομεν τριμελῆ ἐπιτροπήν, ὅπως ἐπεξεργασθῇ καὶ καταστρώσῃ τὸ σχέδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἐργασθῶμεν πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν ταύτην».

῾Ο σκεπτόμενος κόσμος ἀρχίζει νὰ βλέπῃ τὸ μεγαλεῖον τοῦ πρᾴου καὶ θείου Ναζωραίου, ὅστις ἐλάλησε καὶ ἔζησεν, ὅπως οὐδεὶς ἄλλος πρὸ Αὐτοῦ ἢ μετ᾽ Αὐτόν. ᾿Αρχίζει νὰ ἐννοῇ ὅτι τὸ σύστημα τοῦ ᾿Ιησοῦ εἶναι ἀπείρως ἀνώτερον πάσης ἄλλης φιλοσοφίας ἢ συστήματος. Καὶ τὸ σύστημα τοῦ ᾿Ιησοῦ συνοψίζεται εἰς τὰς ὀλίγας αὐτὰς λέξεις: «᾿Αγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον».

— Εἰς τὰ πνευματικὰ ζητήματα ὁδηγὸς τοῦ Χριστιανοῦ ἔστω ἡ πληροφορία τῆς καρδίας του ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

᾿Επὶ τῶν θεολογικῶν ζητημάτων, ὅ,τι ἐδίδαξεν αὐτὸς ὁ Χριστός.

— Χριστιανὸς, τοῦ ὁποίου τὸ βλέμμα δὲν εἶναι προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, δὲν εἶναι Χριστιανός.

—῾Η θεότης τοῦ ᾿Ιησοῦ Χριστοῦ δὲν ἀποδεικνύεται ἐπιστημονικῶς—ἐπιβάλλεται εἰς τὴν καρδίαν.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

Σήμερον εἴπερ ποτὲ ὁ κόσμος — καὶ τὸ Ἔθνος ἡμῶν — ἔχει ἀνάγκην τῆς πιστῆς κηρύξεως τοῦ Εὐαγγελίου. Δὲν εἴμεθα Εὐαγγελικοί, ἁπλῶς διότι φέρομεν τὸ ὄνομα, ἀλλὰ κυρίως διότι ἔχομεν τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφὴ ὡρισμένως διδάσκει τὴν πίστιν, ἣν ἀσπαζόμεθα. Τὴν σήμερον ἡ Γραφὴ ὄχι μόνον παραμελεῖται, ἀλλὰ καὶ περιφρονεῖται εἰς πολλοὺς κύκλους. Τινὲς κρατοῦσι τὰ ἐντάλματα καὶ τὰς παραδόσεις τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον, ἢ τὴν σαφῆ διδαχὴν τῶν Ἱερῶν Βιβλίων. Ἄλλοι θεωροῦσι τὴν Γραφὴν ὡς βιβλίον ἀπηρχαιωμένον — «σκουριασμένον». Ἀφ' ἑτέρου παρεισάγονται εἰς τὰς Γραφὰς δόγματα καὶ θεωρίαι ὅλως ξέναι πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ — ὁ Ὀρθολογισμὸς μετὰ τῆς Ἐλευθεριαζούσης Θεολογίας. Τοιαῦται ἑτεροδιδασκαλίαι διαστρέφουσι τὰς διαυγεῖς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ — ἀνατρέπουσι τὴν σημασίαν τοῦ Σταυροῦ καὶ ἀντικαθιστῶσι τὴν Θείαν ἀλήθειαν διὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπινοήσεων. Οἱ Εὐαγγελικοὶ Χριστιανοὶ παραδέχονται τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς σώζει ἡμᾶς ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας, διὰ τοῦ ἐξιλαστηρίου θανάτου Αὐτοῦ κατὰ χάριν, ἀρκεῖ νὰ πιστεύσωμεν εἰς Αὐτόν. Διὰ τῆς εἰς Χριστὸν ἐσταυρωμένον πίστεως λαμβάνομεν σωτηρίαν πλήρη καὶ ὅλως δωρεὰν παρὰ τοῦ Ἁγίου Θεοῦ. Ἡ ἄπειρος ἀγάπη τοῦ Θεοῦ χαρίζει εἰς ἡμᾶς τὴν σωτηρίαν ταύτην, χωρὶς ἡμεῖς δι' οἱουδήποτε ἔργου νὰ ἤμεθα εἰς θέσιν νὰ τὴν ἐξαγοράσωμεν.

Δὲν δύνανται ἆρά γε οἱ ὀπαδοὶ τῶν μεγάλων τούτων ἀληθειῶν νὰ συνασπισθῶσι κατὰ τῶν πολλαχόθεν γινομένων ἐπιθέσεων τῆς πλάνης, καὶ νὰ ἐξορμήσωσιν ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἔργον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῶν ἰδίων ὁμοεθνῶν;

— Προσευχὴ καὶ ζωὴ — ἰδοὺ τὰ δύο σημεῖα περὶ τὰ ὁποῖα περιστρέφεται ἡ Χριστιανικὴ σταδιοδρομία. Προσευχόμενοι δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν Χριστιανοπρεπῶς. Ζῶντες Χριστιανοπρεπῶς δυνάμεθα νὰ προσευχηθῶμεν.

— Ὁ Θεὸς εἶναι διὰ τὸν ἄνθρωπον ὅ,τι εἶναι τὸ φάρμακον διὰ τὸν ἀσθενῆ.

*— **Τί εἶναι προσευχή;** Προσευχὴ εἶναι ἡ ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου στηριζομένη ἐπὶ τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ.*

Εἶναι ἡ συνάντησις τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ θείου Πνεύματος.

Εἶναι ἡ κραυγὴ τῆς διψώσης ψυχῆς, ἥτις ζητεῖ τὸ ὕδωρ τῆς Ζωῆς.

Εἶναι ἡ ἐλπίς, ἥτις προβλέπει τὴν ὡρίμανσιν τοῦ καρποῦ τῶν κόπων.

Εἶναι ἡ ῥάβδος καὶ ἡ βακτηρία τοῦ βαδίζοντος τὴν μακρυνὴν ὁδὸν τῆς πίστεως.

Εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα, ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ πειρασμοί, αἱ δοκιμασίαι, αἱ θλίψεις μεταβάλλονται εἰς εὐλογίας.

Εἶναι ἡ ἔμπνευσις, ἥτις ἀνέρχεται τὴν κλίμακα τῶν θείων ὑποσχέσεων καὶ συλλαμβάνει τὰς θείας πραγματικότητας.